

Nr 37.

Ankom till riksdagens kansli den 3 maj 1935 kl. 12 m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen ävensom i ämnet väckta motioner.

I en den 22 februari 1935 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 148, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga ett nedan infört, såsom *Kungl. Maj:ts förslag* betecknat förslag till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379).

Till utskottets behandling hava jämväl överlämnats

dels följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen:

de likalydande motionerna nr 324 i första kammaren av herr *Reuter-skiöld* m. fl. och nr 572 i andra kammaren av herr *Lundell* m. fl., i vilka hemställts, att riksdagen måtte, med förklaring att Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke kunnat av riksdagen bifallas, anhålla att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa förnyad utredning av de i propositionen berörda frågorna och därvid beakta vad i motionerna anförts; samt

motionen nr 325 i första kammaren av herr *Fredrik Ström*, däri hemställts, att riksdagen måtte i föreliggande förslag till ändring av taxeringsförordningen vidtaga de ändringar, som i motionen föreslagits, eller, om detta icke låter sig göra, med avslag å propositionen hos Kungl. Maj:t anhålla om nytt förslag i ämnet med beaktande av vad i motionen anförts;

dels ock de under motionstiden vid riksdagens början väckta likalydande motionerna nr 155 i första kammaren av herr Fredrik Ström m. fl. och nr 420 i andra kammaren av herr Wallén m. fl., i vilka hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes vilja låta verkställa utredning och för riksdagen framlägga förslag till en ändrad organisation av taxeringsväsendet i de hänseenden i motionerna angivits.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionärernas yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

I skrivelse den 1 juni 1928, nr 344, anhöll riksdagen, att Kungl. Maj:t täcktes, med beaktande av vad särskilda utskottet i sitt utlåtande nr 1 därom anfört, föranstalta om utredning rörande frågan, huruvida och i vilken form effektiv kontroll därå, att ränteinkomster och förmögenhet bestående av utlånat kapital blöve behörigen beskattade, kunde åväga bringas, samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Sedermera anhöll riksdagen i skrivelse den 24 april 1929, nr 119, under åberopande av bevillningsutskottets av riksdagen godkända betänkande nr 17, att Kungl. Maj:t ville — i sammanhang med förutnämnda av 1928 års riksdag begärda utredning — föranstalta om utredning *dels* rörande frågan, huru förbättrad kontroll kunde åstadkommas öfver att även annan skattepliktig inkomst och förmögenhet än ränteinkomst och utlånat kapital blöve beskattade, *dels ock* beträffande frågan om skärpt påföljd för avgivande mot bättre vetande av felaktig självdeklaration eller därmed jämförlig uppgift samt för riksdagen framlägga de förslag, som kunde av utredningen föranledas.

I anledning av dessa riksdagsskrivelser bemyndigade Kungl. Maj:t den 14 juni 1929 chefen för finansdepartementet att tillkalla högst två sakkunniga med uppdrag att verkställa utredning och avgiva förslag rörande frågan, huru förbättrad kontroll kunde åstadkommas öfver att skattepliktig inkomst och förmögenhet blöve behörigen beskattade, ävensom beträffande frågan om skärpt påföljd för avgivande av felaktig självdeklaration eller därmed jämförlig uppgift.

Jämlikt berörda bemyndigande tillkallade chefen för finansdepartementet den 18 juni 1929 såsom sakkunniga inom finansdepartementet assessorn hos överståthållarämbetet för uppbörsärenden J. G. Leijonmarck och professorn vid handelshögskolan i Stockholm O. Sillén.

De sakkunniga ha den 12 augusti 1933 avlämnat betänkande med förslag till ändrade bestämmelser angående förbättrad deklarationskontroll och till förstärkt taxeringsorganisation m. m. Betänkandet, som tryckts i serien »statens offentliga utredningar» (1933: 27), innefattar jämväl förslag till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen.

Öfver betänkandet ha yttranden avgivits av kammarrätten, statskontoret, riksräkenskapsverket, överståthållarämbetet (med överlämnande jämväl av yttrande från Stockholms stadsfullmäktige), länsstyrelserna i samtliga län, ordföranden och allmänna ombudet i mellankommunala prövningsnämnden, kommerskollegium (med överlämnande jämväl av ett gemensamt yttrande av Sveriges industriförbund, svenska bankföreningen och Stockholms handelskammare samt särskilda yttranden av övriga handelskammare i riket), bank- och fondinspektionen (med överlämnande jämväl av särskilt yttrande av svenska bankföreningens styrelse), sparbanksinspektionen (med överlämnande jämväl av yttrande från svenska sparbanksföreningens styrelse), fullmäktige i riksgäldskontoret, sven-

ska stadsförbundets styrelse, svenska landskommunernas förbunds styrelse, svenska landstingsförbundets styrelse, svenska arbetsgivarföreningen samt landsorganisationen i Sverige.

Med beaktande jämväl av vad i de avgivna yttrandena framkommit har de sakkunnigas förslag därefter undergått en överarbetning inom finansdepartementet, vilken utmynnat i det genom propositionen framlagda *förslaget till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379)*.

I propositionen har under särskilda punkter lämnats redogörelse för de sakkunnigas förslag, de avgivna yttrandena och departementsförslagets innebörd. I den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, får utskottet hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll.

Behovet av förbättrad skattekontroll.

I fråga om behovet av förbättrad skattekontroll hava såväl de sakkunniga som även de ämbetsverk och enskilda institutioner, vilka yttrat sig över de sakkunnigas förslag, framhållit, att den nuvarande kontrollen vore behäftad med brister, samt att behov av åtgärder till förbättring av denna kontroll föreläge.

Föredragande departementschefen har i sitt yttrande till statsrådsprotokollet i nu förevarande hänseende anfört följande:

»Att vår nuvarande deklarationskontroll är behäftad med sådana brister, att felaktiga deklarationer i avsevärd utsträckning kunna passera oanmärkta, synes vara en allmän erfarenhet och behöver knappast ytterligare bestyrkas. Bristfällig kontroll leder lätt till ökad slapphet i deklarationsmoralen. På så sätt ökas också anledningarna till missnöje hos dem, som — vare sig på grund av en bättre medborgaranda eller i följd av en effektivare kontroll å dem själva — riktigt uppgiva sina inkomster eller sin förmögenhet och som sålunda få bära en del av den skattebörda, som rätteligen bort åvila andra. Ur många synpunkter är därför frågan om en förbättrad deklarationskontroll förtjänt av allvarlig uppmärksamhet.

Självfallet måste vårt beskattningssystem i mycket stor utsträckning bygga på deklarationernas riktighet. Men härav följer icke, att kontrollen bör begränsas till fall, då anledning till misstanke föreligger. Tvärtom synes det för upprätthållande och stärkande av systemets effektivitet nödvändigt, att kontrollen i ej ringa utsträckning inriktas på en stickprovsgranskning, så att varje deklarant om möjligt alltid löper risken att en viss uppgift kan komma att bli föremål för närmare granskning. Det kan icke undgås, att därigenom även laglydiga skattskyldiga åsamkas besvär utan att alltid direkta resultat kunna påvisas och att såväl affärsföretags som enskilda medborgares medverkan måste

anlitas även för kontroll av annans taxering. Naturligtvis bör man därvid icke bortse ifrån, att kontrollåtgärder kunna kännas så besvärande för de enskilda eller så ingripande i privata förhållanden, att även lojala medborgare hellre än att underkasta sig desamma vilja finna sig i att bära högre skattebördor, men med denna reservation synas åtgärder från det allmännas sida i syfte att ernå en likformig och rättvis taxering bära hälsas med tillfredsställelse av alla dem, som icke vilja på andras bekostnad undandraga sig sin skattskyldighet. En annan sak är, att kostnaderna för denna kontroll liksom andra statsutgifter bära noga begränsas till vad som är nödigt och nyttigt samt att man således endast med försiktighet och med stöd i vunna erfarenheter bör företaga utbyggnader i bestående organisation.

Jag vill även framhålla, att i samma mån som en verklig kontroll möjliggöres behöva taxeringsmyndigheterna också i mindre utsträckning tillgripa förfarandet att taxera de skattskyldiga efter fri uppskattnings, ett förfarande som helt naturligt alltid är ägnat att väcka irritation och som innebär avsevärda risker för misstag.»

De särskilda förslag, som blivit framställda i syfte att ernå en bättre deklarationskontroll, gå ut på *dels* åtgärder för förstärkning av den nuvarande taxeringsorganisationen, *dels* utvidgning av nuvarande uppgiftsplikt till ledning för såväl egen som annans taxering och *dels* skärpning av ansvarsbestämmelserna vid oriktig deklaration.

Taxeringsorganisationen.

Rörande taxeringsorganisationen jämlikt nu gällande taxeringsförordning må, med bortseende från vad som gäller rörande allmän fastighetstaxering och virkestaxering, erinras om följande.

Taxering i första instans handhaves av taxeringsnämnder, oftast en för varje kommun. Länsstyrelsen förordnar ordförande i nämnden samt en person att i egenskap av kronoombud vara ledamot i nämnden. Övriga ledamöter utses av de kommunala representationerna. Ordföranden har bland annat att ordna och granska för taxeringen avlämnade deklarationer, uppgifter och andra handlingar, vidtaga åtgärder för felande deklarationer och andra uppgifters införskaffande samt i övrigt söka inhämta upplysningar till ledning för en noggrann och tillförlitlig taxering. Kronoombudet har att, oavsett den ordföranden tillkommande granskningsskyldigheten, granska alla inkomna självdeklarationer, andra uppgifter och upplysningar, att därvid tillse att kronans intresse vid taxeringen till statsskatt varder behörigen iakttaget samt att biträda ordföranden under taxeringsarbetet och verkställa den längdföring, som förekommer under sammanträdena.

Länsprövningsnämnderna och Stockholms stads prövningsnämnd beslu-

ta över anförda besvär samt granska och pröva taxeringarna i övrigt. Deras ledamöter utses av länsstyrelserna. Arbetet i prövningsnämnderna skall förberedas av landskamreraren, som har att noggrant undersöka alla taxeringar och hos nämnden framställa de yrkanden, som därav föranledas. För ernående av enhetlig behandling av taxeringsfall, som angå mer än ett prövningsdistrikt, har inrättats den s. k. mellankommunala prövningsnämnden. Dennas ordförande och ledamöter utses av Kungl. Maj:t, som också förordnar ett allmänt ombud med de åligganden som hos annan prövningsnämnd ankomma å landskamreraren.

Besvär över prövningsnämnds beslut må anföras hos kammarrätten och besvär över kammarrättens beslut hos Kungl. Maj:t i regeringsrätten.

Beskattningsnämnd och ordförande i taxeringsnämnd ävensom landskamrerare må vid behov åtnjuta biträde av sakkunnig, som bekostas av statsmedel. Varje länsstyrelse är skyldig träffa avtal med erforderligt antal i bokföring sakkunniga personer att, då de därtill kallas, lämna sådant biträde. Uppstår fråga om granskning av skattskyldigs bokföring, ankommer det å landskamreraren att besluta därom.

Till förfogande för beskattningsnämnderna i första instans må de kommunala myndigheterna ställa en eller flera av kommunens tjänstemän, som därtill godkännas av länsstyrelsen. Sådan tjänsteman har att efter ordförandens anvisningar granska deklARATIONER och uppgifter samt i övrigt biträda i taxeringsarbetet. Av statsmedel utgår bidrag till kostnader, som kommun åtagit sig för särskilda anstalter för taxeringsarbetet genom tillhandahållande av sådana tjänstemän eller annorledes, därest Kungl. Maj:t finner dessa anstalter äga särskilt värde för det allmänna.

Vid fullgörande av vad som åligger landskamrerare må denne åtnjuta nödigt biträde av, förutom till hans förfogande stående tjänstemän, jämväl andra personer, som av honom tillkallas. Med Kungl. Maj:ts medgivande må länsstyrelsen även förordna person med länsbokhållares kompetens att beträffande vissa taxeringsärenden eller vissa grupper av sådana ärenden fullgöra landskamrerares åligganden (biträdande landskamrerare).

Varje länsstyrelse har att vaka över att taxeringsarbetet ordnas och bedrives ändamålsenligt.

De sakkunniga hade i sitt förslag rörande taxeringsorganisationen föreslagit vissa påbyggnader av redan bestående organ i och för förstärkning av de yrkesmässiga arbetskrafterna. Någon ändring i de beslutande myndigheternas ställning och befogenheter föreslogs däremot icke. De nya befattningshavare, som enligt förslaget skulle tillkomma, hade tilldelats allenast vissa utredningsuppdrag för beskattningsnämndernas och i fall av behov även för beskattningsdomstolarnas räkning. Ifrågasättande utredningsarbete skulle pågå under hela kalenderåret. De nya taxeringstjänstemännen, som skulle benämnas taxeringsinspektörer, skulle

underordnas och tillhöra en central myndighet, taxeringsinspektionen, vilken skulle utgöra en påbyggnad av kansliet hos mellankommunala prövningsnämnden. Allmänna ombudet hos denna nämnd skulle tillika fungera som skattedirektör och chef för taxeringsinspektionen. Inom den centrala taxeringsinspektionen skulle finnas en bokgranskningsavdelning och en inspektionsavdelning. I varje länsstyrelse skulle under landskamrerarens ledning upprättas en taxeringsavdelning, i vilken skulle ingå en eller flera taxeringsinspektörer.

Departementschefen har till stöd för det med propositionen framlagda förslaget till förstärkning av den nuvarande taxeringsorganisationen (14 § 2 mom.) anfört följande:

»Inför ett förslag som det nu föreliggande om förstärkning av taxeringsorganisationen synes det angeläget beakta, att denna organisation så sent som 1928 prövats av statsmakterna och då jämväl i åtskilliga avseenden förstärkts samt att, såsom ock då uttalades, nya anordningar av detta slag först småningom kunna förväntas erhålla åsyftad effektivitet. Erfarenheterna från olika håll synas också giva vid handen, att gällande taxeringsförfordning öppnar ganska goda möjligheter till en organisation, varpå en jämförelsevis tillfredsställande taxeringskontroll kan byggas, men att dessa möjligheter först efter hand — och på många håll ännu mycket ofullständigt — utnyttjats. Uttalandena från länsstyrelsen i Malmöhus län, stödda jämväl av Skånes handelskammare, synas härvidlag förtjäna allt beaktande. Vad angår Stockholms stad föreliggande visserligen i viss mån särskilda förhållanden, men det bör dock även framhållas, att gällande bestämmelser möjliggjort att där sedan flera år med goda resultat bedrivits ett omfattande kontrollarbete, för övrigt i mycket efter de linjer, som nu av de sakkunniga utvecklats och förordats. Säkerligen ha även på många andra håll de möjligheter till effektivt taxeringsarbete, som 1928 års taxeringsförfordning avsett att bereda, blivit begagnade och lett till resultat. Därvidlag bör särskilt uppmärksammas, att en systematisk bokföringsgranskning blivit allt vanligare och att, sedan de sakkunnigas betänkande under 1933 framlagts, allt flera städer slagit in på vägen att för fortlöpande deklarationskontroll anställa särskilda sådana taxeringsassistenter, för vilka statsbidrag enligt taxeringsförfordningen kan erhållas. För närvarande torde finnas ett 10-tal sådana i verksamhet.

Ur dessa synpunkter är det förklarligt, att starka betänkligheter framförts mot att nu, låt vara för successivt genomförande, besluta en så omfattande organisatorisk reform som den av de sakkunniga skisserade. Även i fråga om den ställning och de uppgifter, som skulle tillkomma de nya tjänstemännen, synes förslaget giva rum för vissa befogade anmärkningar.

Å andra sidan vill jag med vad nu anförts ingalunda ha sagt, att icke

organisatoriska ändringar i av de sakkunniga angiven riktning kunna vara behöfliga och lämpliga. Vad först angår den lokala organisationen ute i länen torde det allmänt ha framstått såsom en olägenhet, att man saknat möjlighet att året om hos länsstyrelserna bedriva ifrågavarande arbete. I städerna har såsom nämnts med statshjälp kunnat anställas sakkunnig arbetskraft, och länsstyrelserna ha, såsom framgår av den tidigare redogörelsen, enligt taxeringsförordningen skyldighet att träffa avtal med i bokföring sakkunniga personer, vilka skola utföra granskningsarbeten även för taxeringsnämnderna. Men i övrigt sker den av landskamrerraren ledda taxeringsgranskningen väsentligen under tiden för prövningsnämndsarbetet, d. v. s. omkring 1 juli—1 oktober, med tillhjälp av de av landskontorens vanliga arbetskrafter, som för detta ändamål kunna lösgöras för denna tid, jämte berörda bokföringssakkunniga. Beträffande dessa sistnämnda bör anmärkas, att det på många håll visat sig svårt att finna för detta arbete lämpliga och villiga personer. De som inneha tillräcklig grad av bokföringskunskap äro nämligen ofta mer eller mindre fast engagerade i privata företag, vilket kan göra dem mindre lämpade att samtidigt på ett effektivt sätt biträda i skattemyndigheternas granskningsarbete, och härtill kommer att kravet på nöjaktiga kunskaper i skatteförfattningarna och fallenhet för granskningsarbetets teknik icke alltid är lätt att jämväl tillgodose.

Man torde ha grundad anledning antaga, att om länsstyrelserna hade möjlighet att på ett stadigvarande sätt anställa personer för förevarande ändamål, man åtminstone småningom skulle erhålla bättre tillgång till folk med specialutbildning och erfarenhet för alla de olika slag av uppgifter, som här kunna komma i fråga. Erhölle länsstyrelserna tillgång till sådana arbetskrafter, som året om kunde odelat ägna sig åt arbete i och för deklarationskontroll, synes härmed mycket kunna vinnas. Erfarenheten från de städer, där ett motsvarande system prövats, liksom länsstyrelsernas egna vittnesbörd, talar för, att arbetsuppgifter icke skulle saknas för ett rimligt antal sådana tjänstemän samt att dessas arbete skulle vara ägnat att bidraga till en rättvis och likformig taxering och väl motsvara de därå nedlagda kostnaderna.

Enligt min mening böra bestämmelser, som möjliggöra den nu antydda anordningen, fogas till stadgandena i 14 § 2 mom. taxeringsförordningen rörande bokföringssakkunniga. Bestämmelserna synas böra innehålla, att det skall ankomma å Kungl. Maj:ts avgörande, i vad mån länsstyrelserna skola få anställa sakkunniga av detta slag. Att avgörandet skulle ankomma å Kungl. Maj:t påkallas redan av statsfinansiella hänsyn men även därav, att Kungl. Maj:t bör äga möjlighet att för varje fall bestämma de närmare villkoren och bereda sig erforderligt inflytande i fråga om anordningens tillämpning.

Jag förutsätter vidare, att enligt bestämmelse i själva förordningen befattningshavare av detta slag skall anställas med uteslutande uppgift

att året om biträda med arbete av detta slag. Det synes mig nämligen nödvändigt tillse, att denna särskilda anordning, bekostad av taxeringsanslaget, verkligen helt kommer taxeringsarbetet till godo och icke endast kommer att innebära en förstärkning av landskontorens arbetskrafter i allmänhet. Arbetets art synes mig dock icke böra i förordningen bindas genom närmare föreskrifter än att fråga skall vara om utredningsarbete under landskamrerarens ledning för taxeringarna. Såsom framgår av de sakkunnigas betänkande och i viss mån även av min följande redogörelse äro nämligen kontrollmöjligheterna och metoderna på detta område så mångskiftande, att det torde vara avgjort lämpligast att icke nu söka mera detaljerat angiva, vari arbetet skall bestå. Jag skall heller icke för egen del nu göra några närmare uttalanden rörande lämpligheten av de olika metoder, som blivit av de sakkunniga eller i yttrandena beskrivna, utan förutsätter att det som hittills kan överlätas åt taxeringsmyndigheterna, närmast landskamrerarna, att välja de förfaringsätt, som i varje län kunna befinnas lämpligast. Detta utesluter dock icke, att det sedan närmare erfarenhet vunnits möjligen kan befinnas önskvärt att vid meddelande av tillstånd av förevarande slag även giva vissa föreskrifter rörande arbetsuppgifterna.

Jag vill i detta sammanhang särskilt framhålla, att betydelsefulla arbetsuppgifter för tjänstemän av detta slag otvivelaktigt finnas icke blott under tiden för taxeringsnämndernas och prövningsnämndernas arbete utan jämväl under den övriga delen av året. Alltjämt utan att vilja särskilt rekommendera vissa metoder kan jag såsom exempel på arbete, som då kan utföras, nämna: bearbetning av och jämförelse mellan tidigare deklARATIONER såsom förberedelse till nästföljande taxering, fullföljande av tidigare påbörjade bokföringsgranskningar eller påbörjande av nya sådana, granskning av inregistrerade bouppteckningar för utrönande om däri upptagna tillgångar blivit vederbörligen deklarerade, bearbetning av sådana uppgifter å insättare eller å obligationsräntor, som i det följande omförmälas, ävensom granskning av det material, som står till buds för kontroll av att realisationsvinster deklarerats. I den mån vid sådant arbete oegentligheter framkomma kan därav föranledas antingen besvär över skedda taxeringar eller eftertaxeringar i samband med nästföljande taxering.

De närmare anställningsvillkoren för personal av förevarande slag torde böra bestämmas av Kungl. Maj:t i samband med tillstånds meddelande. Enligt min mening böra icke heller härom allmänna föreskrifter nu meddelas, så länge närmare erfarenhet saknas såväl rörande tillgången på aspiranter för dessa befattningar som rörande de anspråk som lämpligen böra ställas. Beprövad sakkunskap i bokföring måste givetvis alltid vara en förutsättning men i övrigt föreställer jag mig, att mera hänsyn bör tagas till vederbörandes ådagalagda fallenhet för uppgifter av detta slag än till avlagda examina eller annan utbildning; juri-

disk kompetens eller handelshögskoleutbildning synes dock ofta vara en fördel. Några särskilda anstalter för utbildning till dessa befattningar torde icke ännu lämpligen kunna vidtagas. Utbildningsmöjligheter stå utan tvivel till buds redan med nuvarande organisation.

Då den närmare utformningen av denna anordning, såsom jag ofta framhållit, bör få bero på de erfarenheter som under de första årens försök göras, torde det även vara klart att ifrågavarande befattningshavare endast skola anställas tillsvidare, liksom också att deras avlöningsvillkor icke kunna nu närmare fixeras. Anordningen bör enligt min mening betraktas såsom en utbyggnad av den nuvarande sakkunniginstitutionen och det synes mig med hänsyn härtill naturligt, att det — liksom enligt taxeringsförordningen nu gäller — överlåtes åt Kungl. Maj:t att handhava ersättningsfrågorna, dock så att för detta fall bestämmelser om avlöningsvillkoren givetvis icke kunna meddelas i efterhand.

Särskilt under den första tiden anser jag en viss återhållsamhet böra iakttagas vid meddelande av tillstånd till anordningar av detta slag, framförallt så att tillstånd icke meddelas utan att lämplig person verkligen står till buds. Jag föreslår emellertid att ifrågavarande ändring i taxeringsförordningen träder i kraft från den 1 juli 1935 och förutsätter, att tillstånd därefter successivt kommer att meddelas flera länsstyrelser. För budgetåret 1935/1936 torde dock icke större belopp än 100,000 kronor böra beräknas för ändamålet.

Av det föregående framgår, att jag även tänker mig bibehållande av nuvarande möjlighet för städerna att erhålla statsbidrag för anordningar i och för taxeringskontroll av motsvarande slag. Intresset för sådana anordningar torde knappast komma att nämnvärt minskas genom förevarande förslag till förstärkning av den rent statliga organisationen, enär ifrågavarande befattningshavare hos länsstyrelserna givetvis måste ägna sig åt länen i deras helhet. Särskilt om de kommunala anordningarna fortsätta att utvecklas, kan det möjligen framdeles visa sig erforderligt att även härom meddela reglerande föreskrifter. Detta torde i så fall få ankomma å Kungl. Maj:t.

Då jag härnäst övergår till frågan om den centrala organisationen, vill jag först framhålla, att det utan tvivel framstår såsom en betydande brist, att vårt land i motsats till de flesta andra länder saknar varje centralt organ med speciell uppgift att leda och övervaka taxeringsarbetet och skattekontrollen. Detta ganska egendomliga förhållande torde sammanhånga därmed, att ledningen av taxeringsarbetet ute i länen ankommer å länsstyrelserna, vilka lyda direkt under Kungl. Maj:t. De sakkunnigas förslag synes utvisa, att det är förenat med stora svårigheter att med bibehållande av länsstyrelsernas ställning i taxeringsorganisationen inrätta en central myndighet med verklig ledning av skattekontrollen. I själva verket synes en sådan ledning för närvarande knappast fullt ändamålsenligt kunna anordnas på annat sätt än genom

ett i finansdepartementet inordnat organ, varigenom ledningen skulle tillkomma Kungl. Maj:t. Såsom statskontoret i sitt yttrande framhållit skulle inrättande av en särskild skattebyrå i finansdepartementet även vara till gagn såtillvida, att till densamma kunde samlas åtskilliga andra uppgifter på skatteväsendets område, enkannerligen beredningen av ärenden inom skattelagstiftningen. Dess mångahanda uppgifter på skattekontrollens område ligga i öppen dag och torde efter den föregående redogörelsen icke behöva närmare utvecklas.

Förslag till organiserande av en sådan skattebyrå är jag icke beredd att nu framlägga. Då jag icke kan förorda inrättande av en fristående taxeringsinspektion i enlighet med de sakkunnigas förslag, har jag emellertid i det följande måst föreslå att Kungl. Maj:t skulle handhava vissa uppgifter i det nya kontrollsystemet, som nödvändigtvis måste handhavas centralt. Även oavsett detta är det möjligt, att ökat arbete för skattekontrolluppgifter kan komma att åvila finansdepartementet. För den händelse att därav skulle föranledas behov av särskilda arbetskrafter, synes taxeringsanslaget böra få tagas i anspråk för detta ändamål.

På antytt sätt synes en mera direkt central ledning av taxeringsarbetet möjligen kunna småningom framväxa. Ett hänsynstagande till en sådan enligt min mening önskvärd utveckling torde även böra ske på det sättet, att de ifrågasatta nya befattningshavarna vid länsstyrelserna enligt uttrycklig bestämmelse i taxeringsförordningen redan nu tillförbindas att, där Kungl. Maj:t så förordnar eller landskamreraren finner det kunna ske, biträda även annan landskamrerare än den, under vilkens ledning de närmast arbeta. En sådan bestämmelse skulle jämväl öppna möjlighet till att vid överståthållarämbetet anställda befattningshavare av detta slag komme att bilda en första början till en central bokgranskningsavdelning, som kunde biträda med större granskningsarbeten även i andra fall än de, som lyda under Stockholms stads provningsnämnd. Jag tänker då också därpå, att biträde av denna avdelning skulle kunna lämnas på begäran av allmänna ombudet vid mellankommunala provningsnämnden.

Såsom särskilt i länsstyrelsernas yttranden genomgående framhållits, kan det säkerligen, i synnerhet vid saknad av direkt central ledning av taxeringsväsendet, vara av värde för dettas enhetlighet och effektivitet, om landskamrerarna ibland beredas tillfälle att sammanträda för gemensamma överläggningar i taxeringsfrågor. Det synes böra ankomma å Kungl. Maj:t att besluta angående sådana möten; kostnaderna för desamma torde kunna bestridas av taxeringsanslaget.»

Skattskyldigs plikt att lämna medverkan till ledning för egen taxering.

I nu förevarande hänseende har i propositionen i första hand föreslagits den ändringen, att beträffande alla skattskyldiga skall deklara-tionsplikten kunna framtvingas genom föreläggande av vite (39 § 1 mom. 49 § 1 mom.). Därjämte har föreslagits, att deklarationsskyldig, som underlåtit att inom föreskriven tid avlämna deklaration, må, därest han tillika lämnat oriktig upplysning rörande namn eller andra förhållanden till den, som är skyldig att meddela upplysning till taxeringsmyndighet till ledning för den skattskyldiges taxering, ådömas böter (141 § 1 och 2 mom.).

Enligt nu gällande bestämmelser är envar skyldig att efter anmaning, i den omfattning som i anmaningen angivits, meddela för egen taxering erforderliga uppgifter utöver dem, som föranledas av deklarationsformuläret. Denna upplysningsskyldighet har föreslagits skola gälla även förhållanden, som avse tid före beskattningsåret och vilka kunna hava betydelse för åsättande av taxering eller eftertaxering (54 §).

Enligt 93 § taxeringsförordningen skall landskamreraren, om han finner anledning till erinran mot viss taxering, där så kan ske och fråga icke är allenast om uppenbar felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende, lämna den skattskyldige tillfälle att yttra sig. Någon direkt motsvarighet till denna bestämmelse finnes icke stadgad i fråga om taxeringsnämnd. Däremot föreskrives i 90 § 2 mom., att om deklaration icke blivit följd vid taxeringen, skall taxeringsnämndens ordförande till-sända den skattskyldige underrättelse om avvikelsen och om skälen där-för.

I anslutning härtill hade de sakkunniga framhållit, bland annat, att det syntes vara obestridligt, att underlåtenheten att lämna skattskyldig tillfälle att yttra sig, innan avvikelse från av honom avgiven deklaration gjordes, uppväckt en rätt så naturlig ovilja bland de skattskyldiga. Det vore emellertid uppenbart, att skattskyldigs hörande icke kunde påford-ras i varje fall, då taxeringsnämnden ansåge skäl föreligga för avvikelse från av honom avgiven deklaration. Gällde det exempelvis tolknings- eller värderingssporsmål, vid vilkas bedömande taxeringsnämnden måhän-da endast följde inom länet allmänt tillämpade normer, syntes ett sådant förfaringsätt knappast vara erforderligt. De sakkunniga hade därför föreslagit införande av ett nytt 2 mom. till 79 § med stadgande, att om taxeringsnämndens ordförande ansåge skattskyldig böra utan avseende å i deklaration lämnad uppgift åsättas taxering efter taxeringsnämndens uppskattning, skulle han, där så ske kunde, lämna den skattskyldige till-fälle att yttra sig.

De sakkunnigas förslag i förevarande avseende har icke upptagits i den

föreliggande propositionen. Till stöd härför har departementschefen an-
fört i huvudsak följande:

Med allt beaktande av de av de sakkunniga anförda sypunkterna
anser departementschefen dock icke tillrådligt att för närvarande införa
en ovillkorlig skyldighet för taxeringsnämndsordförande att bereda skatt-
skyldig tillfälle till yttrande, innan med avvikelse från självdeklaration
taxering sker efter nämndens fria skön. Det ligger i sakens natur att sådan
taxering i regel icke bör äga rum utan någon förbindelse med den skatt-
skyldige. Ett obligatoriskt formellt remissförfarande skulle kunna inne-
bära ej ringa besvär och måhända även andra olägenheter till jämförelse-
vis ringa nytta. Givetvis bör man icke utan starka skäl utöka taxerings-
nämndsordförandenas rent expeditionella arbete.

Departementschefen erinrar vidare, att den skattskyldige i nu avsedda
fall icke gärna kan tillskyndas någon större olägenhet, när han enligt
90 § 2 mom. skall erhålla underrättelse om avvikelse från deklaration och
enär han sedan har möjlighet att — utan särskild kostnad — underställa
prövningsnämnden frågan.

Beträffande äkta makars deklarationsskyldighet och skatteplikt gäller
för närvarande i huvudsak följande bestämmelser.

Äkta makar, som under beskattningsåret levt tillsammans, skola enligt
skatteförfattningarna taxeras en var för sin inkomst och förmögenhet
samt mannen därjämte för boets gemensamma inkomst och förmögenhet.
Vid tillämpning av de bestämmelser, enligt vilka skatteplikt som regel
icke föreligger för fysisk person, vars beräknade taxerade inkomst enligt
kommunalskattelagen, respektive beräknade taxerade belopp enligt för-
ordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, icke uppgått till
600 kronor, skall skatteplikten bedömas med hänsyn till båda makarnas
gemensamma inkomst, respektive deras sammanlagda beräknade taxera-
de belopp. Äkta makar, som under beskattningsåret levt åtskilda, skola
anses såsom av varandra oberoende skattskyldiga. Frågan huruvida ma-
karna levt tillsammans eller åtskilda skall bedömas efter de förhållanden,
som rått under större delen av beskattningsåret.

För *skatteplikten* är det således utan betydelse, vilken av makarna som
rättsligen har förvaltningen över inkomsten eller förmögenheten. De all-
männa bestämmelserna i taxeringsförordningen (26 § 1 mom.) om *dekla-
rationsskyldighet* för fysiska personer ansluta sig till vad som stadgats
angående skatteplikten. Emellertid gäller såtillvida en avvikelse, att vid
bedömande av fysisk persons deklarationsskyldighet skall, om han under
beskattningsåret varit gift, hänsyn tagas, förutom till hans egen inkomst
och förmögenhet, endast till sådan boets eller andra makens inkomst och
förmögenhet, *däröver förvaltningen rättsligen tillkommit honom.*

Erinras må vidare om bestämmelsen i 29 § taxeringsförordningen, att
om skattskyldig under beskattningsåret varit gift, skall han i allmän
självdeklaration jämväl uppgiva sådan boets eller andra makens inkomst

och förmögenhet, över vilken förvaltningen rättsligen tillkommit honom; åligger skattskyldigheten andra maken, skall uppgiften lämnas å särskild blankett.

De sakkunniga hade rörande bestämmelserna om deklarationsskyldighet i detta fall framhållit, att, därest beträffande äkta makar, som under beskattningsåret varit gifta och levt tillsammans, den ena makens inkomst- och förmögenhet uppgått till deklarationspliktigt belopp men den andras understigit detta belopp, föreläge med nu gällande bestämmelse icke deklarationsplikt men väl skattskyldighet för sistnämnda makes inkomst och förmögenhet, därest han själv ägt utöva förvaltningen däröver, Detta förhållande innebure en bestämd olägenhet. Med hänsyn härtill och då makarna säkerligen icke saknade sådan kännedom om varandras ekonomiska förhållanden, att svårighet skulle kunna uppstå att bedöma, huruvida deklarationsskyldighet föreläge, hade de sakkunniga föreslagit den ändringen i 26 § 1 mom. taxeringsförfordningen, att vid bedömande av fysisk persons deklarationsskyldighet skall, om han under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med den andra maken, hänsyn tagas, förutom till hans egen inkomst och förmögenhet, även till boets eller till den andra makens inkomst och förmögenhet.

Departementschefen har till stöd för det i 26 § 1 mom. i förevarande hänseende framlagda förslaget anfört i huvudsak följande:

Uppenbarligen är det icke tillfredsställande, att ehuru skatteplikten för äkta makar skall bedömas efter deras sammanlagda inkomst och förmögenhet, hänsyn i stor utsträckning icke behöver tagas till hela denna inkomst och förmögenhet vid bedömande av frågan, huruvida deklarationsskyldighet föreligger. Så innebära exempelvis gällande bestämmelser, att en hustru, vilken haft en inkomst av egen förmögenhet som tillsammans med $\frac{1}{100}$ av förmögenheten något understiger 600 kronor, i regel icke är deklarationsskyldig härför, även om hon måste veta, att mannen har en kanske avsevärd inkomst, som rätteligen skall beskattas gemensamt med hennes inkomst och förmögenhet. Ej heller är mannen skyldig att utan anmaning deklarera hustruns ifrågavarande inkomst och förmögenhet, därest hon rättsligen själv har förvaltningen däröver, vilket i äktenskap ingångna efter 1921 års ingång i regel är fallet.

Tydligen kan skattepliktig inkomst eller förmögenhet på detta sätt lätteligen undgå beskattning. Med allt beaktande av de skäl, som ansetts påkalla gällande begränsning i deklarationsskyldigheten, anser sig departementschefen därför böra förorda en ändring med det syfte, som de sakkunniga föreslagit. Det kan måhända böra framhållas, att det härvid givetvis alls icke är fråga om att ålägga ena maken att *deklarera* vad som rättsligen förvaltas av den andre utan endast att förutsättningarna för inträdandet av den omedelbara deklarationsplikten för vardera makens egen inkomst och förmögenhet skola, oavsett förvaltningsrätten, bedömas även med hänsyn till om andre maken eller det gemen-

samma boet har sådan inkomst eller förmögenhet att sammanlagt det för skatteplikt bestämda minimibeloppet uppnås.

Vid sitt ståndpunkttagande i denna fråga har departementschefen särskilt beaktat, att en äkta make i det alldeles övervägande antalet fall torde äga den kännedom om andre makens inkomst och förmögenhet, som för ifrågavarande ändamål erfordras, även om förvaltningen däröver rättsligen tillkommer den senare maken. Med hänsyn till de undantagsfall, då verkligen sådan kännedom icke finnes, synes emellertid påkallat att förse stadgandena i 39 § om förlust av besvärsrätt vid underlåten deklarationsskyldighet med ett tilläggsstadgande av innehåll, att i nu förevarande fall nämnda påföljd icke skall inträda med mindre det kan antagas såsom visst, att vederbörande ägt vetskap om att andre makens eller boets inkomst och förmögenhet uppgått till så högt belopp, att på grund därav deklarationsskyldighet förelegat.

I överensstämmelse med bestämmelserna om skatteplikt har departementschefen ansett bestämmelsen i 26 § 1 mom. böra förtydligas så, att deklarationsskyldighetens bedömande efter sammanlagda inkomsten och förmögenheten — oavsett förvaltningsrätten — göres beroende av att makarna under *större delen* av beskattningsåret levt tillsammans.

Ifråga om skyldighet att vid självdeklaration foga vissa räkenskapsutdrag stadgas i 31 § taxeringsförfordningen bland annat, att vid självdeklaration för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag eller står under offentlig kontroll, vid självdeklaration för bostadsrättsförening, så ock vid självdeklaration för annan deklarationsskyldig, som under beskattningsåret enligt lag varit skyldig föra handelsböcker, skall för tid, som deklarationen omfattar, fogas bestyrkt avskrift av in- och utgående balansräkning samt av vinst- och förlusträkning, där sådan förts.

I propositionen har i huvudsaklig överensstämmelse med förslag av 1928 års bolagsskatteberedning samt av de sakkunniga i 31 § föreslagits utsträckning av nämnda skyldighet att gälla även för sådana skattskyldiga, som, utan att vara skyldiga föra i lag stadgade handelsböcker, likväl under beskattningsåret fört dylika böcker i av dem bedriven rörelse. I samband härmed hava i nämnda författningsrum vidtagits tvenne redaktionella ändringar i syfte att utmärka, att stadgandet liksom nu endast avser två balansräkningar, nämligen den som angiver ställningen vid beskattningsårets utgång och den som angiver ställningen vid det närmast föregående årets utgång. Vidare föreslås, att avskrift av vinst och förlusträkning skall avse sådan räkning, som ingått i bokföringen.

I samband härmed har i propositionen vidrörts frågan om *deklarationsformulären*. Beträffande dessa anförde 1929 års bevillningsutskott i sitt betänkande nr 17, att det syntes böra tagas under övervägande, huruvida

icke deklarationsformulären kunde förenklas samt anvisningarna till dessa givas en för den stora allmänheten mera lättfattlig avfattning och till ledning för de skattskyldiga lämnas en kortfattad redogörelse rörande ortsavdragen och sättet för det beskattningsbara beloppets beräkning.

I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 41 anförde vidare 1933 års bevillningsutskott bland annat, att det måste anses önskvärt, att kännedomen om bestämmelserna rörande rätt till lindring i vissa fall i beskattning av avliden persons inkomst eller förmögenhet på ett ändamålsenligt sätt bleve spridd bland de skattskyldiga, exempelvis genom komplettering av de å deklarationsblanketten eller debetsedeln införda anvisningarna. Då utskottet vore förvissat om, att Kungl. Maj:t komme att ägna detta förhållande uppmärksamhet, hade utskottet dock icke ansett sig böra föreslå någon särskild åtgärd i nämnda syfte.

I anledning av vad 1929 och 1933 års bevillningsutskott i förevarande avseende uttalat, hade de sakkunniga förklarat, att de utarbetat ett utkast till förenklade formulär med anvisningar, kompletterade i nu angivna hänseenden. Då dessa formulär icke syntes kunna komma till användning förrän tidigast vid 1935 års taxering, hade de sakkunniga icke infört dessa formulär i sitt betänkande.

Beträffande detta spörsmål har departementschefen framhållit bland annat, att han komme att förorda, att genom ändringar i deklarationsblanketten specifikationsskyldigheten vid angivande av inkomst av kapital ganska väsentligt skulle utsträckas och att motsvarande ändringar skulle genomföras beträffande förmögenhetsredovisningen. Vissa ändringar i deklarationsblanketten med tillhörande anvisningar skulle således under alla omständigheter vidtagas före 1936 års taxering. I samband härmed torde böra övervägas, huruvida icke förenklingar och förtydliganden särskilt i fråga om anvisningarna kunde genomföras. Departementschefen hade därför för avsikt att inom den närmaste tiden få till stånd en närmare undersökning i ämnet inom finansdepartementet.

Bokföringsgranskning.

Såsom redan nämnts ha bokföringspliktiga personer skyldighet att vid självdeklaration foga vissa räkenskapsutdrag. Sådan skyldighet har förelegat även före 1928 års lagstiftning. Först genom denna infördes emellertid skyldighet för bokföringspliktiga att på anfordran tillhandahålla räkenskaper för granskning.

I sistnämnda avseende stadgas i 32 § 3 mom. taxeringsförordningen, att skattskyldig, som under beskattningsåret enligt lag varit skyldig föra handelsböcker, är skyldig att efter anmaning av landskamrerare, i den utsträckning denne prövar nödigt, tillhandahålla sin bokföring och därtill hörande handlingar för granskning, varom förmäles i 79 och 93 §§.

Har skattskyldig varit delägare i vanligt handelsbolag, kommanditbolag eller rederi, skall vad sålunda stadgats tillämpas jämväl å bolagets eller rederiets bokföring eller handlingar.

Medan försummelse att efterkomma anmaning att avlämna räkenskapsutdrag medför förlust av rätt att överklaga taxering hos beskattningsdomstolarna, inträder icke annan uttrycklig påföljd för underlåtenhet att efterkomma anmaning att tillhandahålla bokföring för granskning än att anteckning om underlåtenheten göres i inkomstlängden (39 §).

Enligt 79 § har taxeringsnämndsordförande, om han för en behörig taxering av skattskyldig finner bokföringsgranskning böra verkställas, att hos landskamreraren framställa begäran därom. Skälen för framställningen skola därvid angivas och deklarationen bifogas. På landskamreraren ankommer att bestämma, huruvida granskning skall äga rum, samt att antingen själv verkställa granskningen, därvid biträde av sakkunnig må anlitas, eller låta granskningen verkställas av taxeringsnämndens ordförande eller av annan person, som därtill av landskamreraren för varje särskilt fall utses.

Enligt 93 § gäller, att om landskamreraren under förarbetena till prövningsnämndernas verksamhet finner bokföringsgranskning vara nödig, bör han föranstalta därom, därvid biträde av sakkunnig må anlitas.

I propositionen föreslås i överensstämmelse med de sakkunnigas förslag utvidgningar i följande avseenden av nu förefintliga möjligheter till bokföringsgranskning, nämligen:

1:o) att granskningen må utsträckas även till räkenskaper för tidigare år än beskattningsåret, i den mån sådan granskning äger betydelse för taxering för beskattningsåret eller för påförande av eftertaxering (54 §);

2:o) att bestämmelsen, att skälen skola angivas, då taxeringsnämndsordförande hos landskamrerare gör framställning om bokföringsgranskning, borttages (79 §);

3:o) att bokföringsgranskning må äga rum jämväl till ledning för annans taxering i och för kontroll å löneuppgifter och å räntor (35 § 3 mom.);

4:o) att länsstyrelse äger möjlighet att genom vitesföreläggande framtinga tillhandahållande av bokföring i de fall, då skyldighet att tillhandahålla bokföring stadgats (39 § 6 mom. och 40 § 2 mom.); samt

5:o) att granskningen må utsträckas jämväl till icke-bokföringspliktig rörelseidkare, som likväl fört handelsböcker, ävensom till rörelseidkare, som ej fört handelsböcker, med avseende å av honom förda anteckningar rörande intäkter och utgifter inom rörelsen jämte därtill hörande handlingar (32 § 3 mom.).

Departementschefen har till stöd för ifrågavarande förslag anfört i huvudsak, att han för sin del kunde i fråga om bokföringsgranskning förorda de förslag till ändrade bestämmelser, som de sakkunniga framställt. Då granskningsrättens utsträckning till tidigare år än beskattnings-

året endast har avseende å förhållanden, som kunna ha betydelse för **taxering** eller **eftertaxering**, synes departementschefen icke erforderligt att stadga någon viss tidsbegränsning för denna granskningsrätt. — Vad **angår** bokföringsgranskningar till ledning för annans taxering kan det ifrågasättas såsom måhända mera rationellt att stadga en allmän rätt härtill oberoende av det närmare syftet med granskningen. Departementschefen har dock icke velat gå längre i detta avseende än de sakkunniga föreslagit, vilket också står i överensstämmelse med att enligt departementsförslaget liksom gällande taxeringsförordning ovillkorlig uppgiftsplikt för annans taxering skulle föreligga endast i de i förordningen angivna fallen. — Beträffande utsträckningen av ifrågavarande skyldighet att avse jämväl handelsböcker eller andra anteckningar, som förts av icke-bokföringspliktiga, torde kunna vitsordas den från flera håll framförda erinran, att värdet av denna ändring ofta torde komma att visa sig vara icke så stort. Departementschefen delar emellertid de sakkunnigas uppfattning, att principens fastslående kan få en viss betydelse i en del fall.

I samband härmed har i syfte att skapa garantier för att bokföringsgranskningar utföras på sådant sätt att näringsidkarna icke därav betungas eller utsättas för andra ogynnsammare verkningar i taxeringsförordningen upptagits vissa huvudregler. Till stöd för förslaget i denna del har departementschefen anført, att såsom en huvudprincip bör fastslås, att granskning såvitt möjligt skall ske på sådant sätt, att den icke förorsakar hinder i vederbörandes verksamhet. I enlighet härmed föreslår departementschefen ett uttryckligt stadgande därom, att där rörelseidkaren det begär och det lämpligen kan ske skall granskningen verkställas hos honom. I sistnämnda avseende har viss tvekan yppats rörande de nuvarande bestämmelsernas rätta innebörd. Slutligen har föreslagits, att den vars bokföring varit föremål för granskning skall erhålla kännedom om granskningens resultat. Bestämmelser av angivet innehåll återfinnas i departementsförslagets 79 § 3 mom., som enligt 93 § skulle äga motsvarande tillämpning i där avsedda fall.

Fråga om allmän skyldighet att lämna uppgifter till ledning för annans taxering.

Uppgiftsplikt till ledning för annans taxering föreligger enligt gällande taxeringsförordning endast i vissa särskilt angivna fall. I vad uppgiftsplikten avser inkomst av tjänst eller av kapital får utskottet hänvisa till den särskilda redogörelsen därför i det följande. Dessutom stadgas i 33 § uppgiftsplikt utan anmaning för *dels* försäkringsanstalt beträffande livränta eller eljest på grund av pensionsförsäkring utbetalade

belopp, *dels* den, som driver trävarurörelse eller eljest yrkesmässigt avverkar skog å annans mark, beträffande belopp, vilka han utgivit i vederlag för upplåten avverkningsrätt till skog, *dels ock* den, som utbetalt royalty eller periodiskt utgående avgift för utnyttjande av patent, mönster eller dylikt, rörande den utbetalade royaltyn eller avgiften.

Enligt 34 § är vanligt handelsbolag, kommanditbolag eller rederi skyldigt att utan anmaning lämna vissa uppgifter till ledning för delägares taxering.

Vidare är enligt 35 § 1 mom. d) försäkringsanstalt skyldig att i särskilda fall efter anmaning lämna uppgift beträffande namngiven skattskyldig rörande arten av uppgiven pensionsförsäkring hos anstalten samt beloppet för premien av försäkringen. Slutligen föreligger enligt 35 § 2 mom. skyldighet för idkare av jordbruk eller skogsbruk, så ock idkare av rörelse att efter anmaning av landskamrerare avlämna uppgift om belopp, som han utbetalt till namngiven annan näringsidkare, därest beloppet är av beskaffenhet att i mottagarens hand utgöra intäkt av jordbruksfastighet eller av rörelse.

I fråga om offentliga myndigheter är däremot uppgiftsplikten i princip obegränsad. Sälunda skall enligt 52 § för taxering erforderlig, i taxeringsförordningen icke särskilt omförmäld uppgift på begäran lämnas av statens förvaltande verk, allmän inrättning eller överförmyndare.

Rätt att utfärda anmaning tillkommer, fränsett det i 35 § 2 mom. avsedda fall, både taxeringsnämndsordförande och landskamrerare.

Uppgiftsplikten kan framtvingas genom vitesföreläggande och för underlåtenhet att behörigen fullgöra densamma stadgas dessutom särskilt straff.

I nu förevarande hänseende hade de sakkunniga föreslagit utvidgningar av nu gällande uppgiftsplikt till ledning för annans taxering för *dels* inkomst av tjänst och *dels* inkomst av kapital. Dessutom föreslogs bibehållande i huvudsak av de nyssnämnda särskilda bestämmelserna i övrigt angående uppgiftsplikt till ledning för annans taxering, dock med undantag av stadgandena i 35 § 1 mom. d) och 35 § 2 mom. I stället föreslogs införande av ett nytt stadgande — i de sakkunnigas författningstext upptaget i 33 § 7 mom. — av innehåll att »envar är skyldig att efter bästa förmåga vara beskattningsnämnd för årlig taxering behjälplig i dess strävan att söka ernå en rättvis och jämlik taxering, genom att efter anmaning av landskamrerare lämna upplysningar, i den mån så är möjligt, till ledning för annans taxering för inkomst eller förmögenhet». Till stadgandet fogades den förklaringen, att den som fört handelsböcker eller anteckningar, ur vilka de begärda upplysningarna kunde inhämtas, finge fullgöra uppgiftsplikten genom att tillhandahålla landskamreraren sådan bokföring eller sådana anteckningar.

Något tvångsmedel eller annan påföljd vid underlåtenhet att fullgöra

denna allmänna skyldighet föreslogs emellertid ej. I fråga om anmaningsrätten skulle skattedirektören, biträdande landskamrerare och taxeringsinspektörerna vara att jämställa med landskamrerare.

I fråga om alla former av uppgiftsskyldighet till ledning för annans taxering skulle enligt de sakkunnigas förslag gälla, att skyldigheten skulle föreligga även beträffande tidigare års förhållanden, i den mån de hade betydelse för taxering eller eftertaxering (54 §).

Till stöd för det i propositionen framlagda förslaget till utvidgning av gällande uppgiftsplikt till ledning vid annans taxering har departementschefen anfört följande:

»Såsom jag inledningsvis framhållit kan en effektiv deklarationskontroll knappast genomföras utan att taxeringsmyndigheterna erhålla möjlighet att i ganska vidsträckt omfattning infordra uppgifter av de enskilda till ledning för annans taxering. I allmänhet synes det naturligt att betrakta lämnandet av sådana uppgifter som en medborgerlig skyldighet. Men det kan icke bestridas, att den enskilde i en del fall med hänsyn till personliga förhållanden eller andra omständigheter kan ha ett berättigat intresse att icke till taxeringsmyndigheterna lämna uppgifter av förevarande slag.

De sakkunniga ha erinrat, att man ibland i utlandet löst dessa svårigheter så, att man i princip stadgat obegränsad uppgiftsplikt men sedan gjort undantag för en mångfald angivna fall, medan man på andra håll förfarit så, att i författningen angivits de mer eller mindre omfattande områden, för vilka uppgiftsplikt föreligger. Vår taxeringsförordning är byggd på sistnämnda princip, en naturlig följd därav att uppgiftsplikten till ledning för annans taxering efter hand utvidgats till nya områden. De sakkunniga förorda nu, under hänvisning bland annat till att de mångskiftande ekonomiska förhållandena göra alla uppräknningar bristfälliga, att envar förklaras skyldig att lämna begärda uppgifter till ledning för annans taxering. Därvid göras inga undantag, men garantier mot missbruk anses lämnade dels genom att anmaningsrätten förbehålles skattedirektören, landskamrerarna och taxeringsinspektörerna och dels genom att inga tvångsmedel eller andra påföljder stadgas för underlåtenhet att fullgöra skyldigheten. Dessutom bibehållas, utom stadganden om uppgiftsplikt utan anmaning, vissa särskilda stadganden om skyldighet att på anmaning lämna uppgifter jämte bestämmelser om tvångsmedel för dessa fall.

Vissa erinringar synas mig kunna göras mot detta förslag. Särskilt vill jag i anslutning till vad kammarrätten anfört framhålla, att det knappast torde vara förenligt med sunda lagstiftningsprinciper, särskilt på ett så omfattande och viktigt område som det förevarande, att meddela en föreskrift, som till formen innebär en ovillkorlig skyldighet men vilkens eftersättande icke är förenad med någon påföljd. Infordrar en myndighet en uppgift under åberopande av en sådan föreskrift, har tyd-

ligen en person utan närmare författningskännedom anledning tro att han icke kan vägra, medan en annan person med bättre författningskunskaper vet, att han genom en vägran icke utsätter sig för några risker; i det särskilda fallet kan måhända den förre men icke den senare verkligen ha skäl för en vägran.

Å andra sidan torde tvångsmedel icke kunna stadgas utan ett angivande av olika undantag från uppgiftsplikten, vilket säkerligen skulle vara förenat med avsevärda svårigheter. Det lämpligaste synes mig därför vara att tillsvidare icke frångå det nuvarande systemet att specificera icke blott de fall, då uppgiftsplikt utan anmaning föreligger, utan även de fall, då ovillkorlig uppgiftsplikt efter anmaning skall äga rum, samt att för alla dessa fall stadga vissa påföljder för underlåtenhet. Med vissa utvidgningar av gällande uppgiftsplikt torde man på denna väg väsentligen kunna nå vad man vill vinna.

I departementsförslaget ha sålunda *dels* införts ganska väsentliga utvidgningar av uppgiftsplikten i fråga om förvärvskällorna inkomst av tjänst och inkomst av kapital, på sätt jag senare skall utveckla, och *dels* bibehållits övriga förut omnämnda stadganden om uppgiftsplikt till ledning för tredje mans taxering, varjämte är att märka de redan omnämnda nya bestämmelserna om rätt till bokföringsgranskning i vissa angivna fall till ledning för annans taxering.

Den nu angivna lösningen synes icke böra utesluta, att man även i själva författningen ger uttryck för den nyss antydda åsikten, att envar bör i det helas intresse såvitt möjligt söka tillhandagå taxeringsmyndigheterna med de upplysningar, som av dem begäras för annans taxering. Då jag håller för troligt, att detta icke skulle vara utan sitt värde, har jag i departementsförslaget såsom ett sista moment i 35 § upptagit en bestämmelse av innehåll, att där det av landskamrerare begäres bör envar även i andra fall än i förordningen särskilt angivits såvitt möjligt biträda med upplysningar till ledning för annans taxering för inkomst eller förmögenhet.

Jag får slutligen omnämna, att de sakkunniga föreslagit utsträckning av det i 52 § taxeringsförordningen upptagna stadgandet om uppgiftsplikt för statliga myndigheter och överförmyndare till att avse även kommunala myndigheter. Mot detta förslag, som icke mött någon erinran i de avgivna yttrandena, har jag icke något att erinra. Till ett av de sakkunniga föreslaget tillägg till samma paragraf i fråga om sättet för uppgiftspliktens fullgörande skall jag senare återkomma.»

Kontroll å inkomster av tjänst.

Uppgiftsskyldighet av arbetsgivare angående anställdas förmåner för kontroll å dessas taxering har sedan länge varit föreskriven. Enligt 33 § i 1928 års taxeringsförordning gäller härom, att uppgift angående förmåner i avlöning eller pension *utan anmaning* skall avlämnas

a) av statlig eller kommunal myndighet samt allmän inrättning eller stiftelse beträffande tjänsteman eller annan, som där ägt utbekomma avlöning eller pension;

b) av bolag eller rederi ävensom verk, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller står under offentlig kontroll, beträffande alla dem, som varit anställda hos bolaget, rederiet eller verket eller därifrån åtnjutit pension; samt

c) av annan arbetsgivare — annan juridisk person än de under a) och b) nämnda samt fysisk person — beträffande dem, som varit anställda i av honom bedriven rörelse eller därifrån uppburit pension.

I fråga om sistnämnda punkt är att märka, att till rörelse icke räknas jordbruk eller skogsbruk eller förvärvskällan »inkomst av annan fastighet».

Vid uppgivande av förmånerna skall i förekommande fall särskild upplysning lämnas, att med befattning följt rätt till fri kost, boställe, bostad eller löningsjord eller inkomst av sportler, expeditionslösen, bötes- eller beslagarandelar eller andra liknande ej till beloppet bestämda inkomster. Avser uppgiven avlöningsförmån kortare tid än helt år, skall upplysning meddelas om den tidrymd, för vilken förmånen utgått.

I fråga om sättet för uppgiftspliktens fullgörande märkes, att särskild uppgiftshandling skall upprättas för varje löntagare samt att, där så kan ske, uppgiften bör fullständigt angiva löntagarens namn, hemvist, bostadsadress och födelseår samt för den, som ej är svensk undersåte, hans nationalitet. Uppgifterna skola senast den 15 februari avlämnas till myndighet i den ort, där taxeringen skall äga rum. De skola därvid vara ordnade kommun- eller församlingsvis, och medelst särskilda omslag eller annorledes skall vara tydligt utmärkt, vilken kommun eller församling varje grupp av uppgifter avser.

Vidare åligger det enligt 35 § 1 mom. taxeringsförordningen arbetsgivare att i särskilda fall *efter anmaning* lämna uppgift angående avlöningsförmåner, som hos honom åtnjutits av andra personer än de i 33 § nämnda. Den som för arbetslag eller liknande grupp av arbetare i en summa uppburit visst avlöningsbelopp såsom ackordsöverskott eller dylikt för att fördelas inom laget eller gruppen är enligt samma författningsrum skyldig att i särskilda fall efter anmaning lämna uppgift angående beloppets fördelning. Anmaningsrätt tillkommer ordförande i taxeringsnämnd och landskamrerare.

Skulle anmaning att avlämna löneuppgift icke efterkommas, äger länsstyrelse vid vite förelägga den försumlige, därest han icke är offentlig tjänsteman, att inkomma med uppgift. Underlåter den, som är skyldig att lämna löneuppgift utan anmaning, att behörigen fullgöra sagda skyldighet, eller efterkommes icke anmaning att lämna löneuppgift, skall den försumlige, där han ej för underlåtenheten är underkastad ansvar för

tjänstefel, böta tjugufem kronor. Lämnar uppgiftspliktig oriktigt meddelande i löneuppgift mot bättre vetande eller av grov vårdslöshet, är han underkastad samma straffpåföljd som den, vilken avgivit oriktig självdeklaration.

I propositionen har föreslagits ändringar, tillägg eller förtydliganden beträffande den sålunda stadgade uppgiftsplikten i följande hänseenden:

1:o) alla juridiska personer hänföras till den grupp, för vilken uppgiftsplikt föreligger oavsett om fråga är om rörelse;

2:o) med rörelse jämföras i förevarande avseende jordbruk eller skogsbruk;

3:o) meddelas anvisningar, vad löneuppgifter skola innehålla vid avdrag för pensionsavgifter samt beträffande ersättning för rese- och trakamentskostnader, representationskostnader m. m.;

4:o) löneuppgifter förklaras uttryckligen skola upptaga icke blott avlöningar utan även arvoden och dylikt; samt

5:o) uppgift skall lämnas utan anmaning även å ersättningar för tillfälliga uppdrag, i den mån de utgått till icke-bokföringspliktiga personer och med minst 100 kronor till samma person.

Beträffande vad departementschefen anfört till stöd för ifrågavarande förslag hänvisas till propositionen (sid. 113—114).

Kontroll å aktieutdelningar och obligationsräntor.

I fråga om aktieutdelningar och dylikt gäller för närvarande, att uppgiftsplikt utan särskild anmaning åligger svenska aktiebolag, solidariska bankbolag och ekonomiska föreningar rörande utdelning, uppgående till sammanlagt minst 10 kronor. I och för uppgiftsplikten ha företagen uppdelats i två grupper. Till den ena gruppen hänföras ekonomiska föreningar, solidariska bankbolag och sådana aktiebolag, därför utdelning å aktie på grund av lag eller bolagsordning icke får uppbäras av annan än den, som i behörig ordning styrkt sin äganderätt till aktien. Till denna grupp hörande företag skola lämna uppgift beträffande envar delägare eller medlem, som uppburit eller ägt uppbära utdelning, uppgående till sammanlagt minst 10 kronor, angående utdelningens belopp. Till den andra gruppen hänföras andra aktiebolag än de nyss nämnda. Uppgiftsplikt för till denna grupp hörande bolag föreligger endast i den mån den, som uppburit eller ägt uppbära utdelning, är för bolaget känd.

Uppgiftsplikten skall fullgöras i samma ordning, som gäller för löneuppgifterna, och för underlåtenhet att behörigen fullgöra skyldigheten stadgas enahanda påföljder.

Beträffande räntor å obligationer och liknande värdepapper skola dessa upptagas under inkomst av kapital tillsammans med räntor av annat

slag utan specifikationsskyldighet. Vid förmögenhetsredovisningen skola sådana värdepapper specificeras. Taxeringsmyndigheterna sakna emellertid för närvarande praktiskt taget varje möjlighet att kontrollera att i förevarande avseenden intet undandolts.

I propositionen föreslås i nu förevarande hänseenden i 42 § 3—6 mom. i huvudsaklig överensstämmelse med de sakkunniga, att envar, som här i riket utbekommit utdelning å svenska aktier eller å andelar i svensk ekonomisk förening eller från utländsk juridisk person eller ränta, vilken erlagts mot avlämnande av kupong eller kvitto, å obligation, förlagsbevis eller annan för den allmänna rörelsen avsedd förskrivning, är skyldig att till ledning för egen taxering för inkomst eller förmögenhet vid mottagandet av utdelningen eller räntan avlämna särskild uppgift härom. Uppgiften skall avlämnas till den, som utbetalar utdelningen eller räntan. Innehållet av uppgifterna överensstämmer i stort sett med vad som för närvarande gäller i fråga om uppgifter angående utdelning å aktier och dylikt. Emellertid uppställs nu den fordran att, därest beloppet lyftes för annans räkning och därvid ej överlämnas en av denne avgiven vederbörlig uppgift, uppgift i stället skall avgivas av den, som lyfter beloppet, varvid denne skall uppgiva namn och hemvist å den, för vars räkning beloppet lyftes.

Därest utdelning eller ränta utbekommes mot kupong, som förvärvats utan det värdepapper, kupongen tillhör, skall jämväl uppgivas namn och hemvist å den, från vilken kupongen förvärvats.

Uppgift, varom nu är fråga, skall avfattas enligt formulär, som fastställs av Kungl. Maj:t. Preliminära utkast härtill hava utarbetats inom finansdepartementet och finnas fogade vid propositionen såsom bilagor (*Bilaga A* och *B*).

Den, som mottagit uppgifter, som avse utdelning, skall för varje år senast den 15 februari nästföljande år avlämna uppgifterna i samma ordning, som gäller om löneuppgifter. Därest i något fall utbetalning av utdelning skett utan att uppgiftsskyldighet, varom nu är fråga, fullgjorts, skall vid uppgifternas avlämnande lämnas upplysning härom.

Uppgifter, som avse ränta, skola avlämnas i den mån Kungl. Maj:t så förordnar och i den ordning, som Kungl. Maj:t därvid bestämmer. Hava dylika uppgifter ej infordrats inom fem år, skola desamma förstöras.

Vidare föreslås, att Kungl. Maj:t skall äga förordna, att även för andra fall än de förut omförmälda uppgift till ledning vid annans taxering för inkomst eller förmögenhet skall avlämnas av svenskt bolag eller svensk ekonomisk förening rörande utbetald utdelning samt av den, som här i riket utfärdat obligationer, förlagsbevis eller andra för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, rörande utbetald ränta. Jämväl i sistnämnda fall skall Kungl. Maj:t äga bestämma, i vilken omfattning och i vilken ordning uppgift skall lämnas.

Slutligen föreslås en bestämmelse, enligt vilken Kungl. Maj:t, där så kan ske utan att åsyftad kontroll eftersättes, skall äga förordna om jämkning av den stadgade uppgiftsskyldigheten i förevarande fall beträffande utdelning och ränta. Härmed åsyftas närmast, att jämkningar skola kunna bli va erforderliga med hänsyn till att enligt gällande dubbelbeskattningsavtal utdelning eller ränta från svenska företag i vissa fall skola vara fria från skatt eller med avseende å utdelningar från vissa ekonomiska föreningar.

Beträffande vad departementschefen anført till stöd för ifrågavarande förslag får utskottet hänvisa till propositionen (sid. 125—129).

Kontroll å bankräntor och banktillgodohavanden.

Enligt 35 § 1 mom. c) taxeringsförordningen föreligger skyldighet för styrelse för bankbolag, sparbank eller annan penningförvaltande inrättning att i särskilda fall efter anmaning av landskamrerare eller taxeringsnämndens ordförande lämna uppgift om *namngiven* skattskyldigs ränteinkomst från den penningförvaltande inrättningen ävensom om beloppet av den skattskyldiges inestående medel vid viss angiven tidpunkt.

Enligt det nu föreliggande förslaget, vari förenämnda bestämmelse bibehållits, åligger det styrelse för nyssnämnda penninginrättningar, att efter förordnande av Kungl. Maj:t, i den omfattning och ordning som angives vid förordnandets meddelande, lämna uppgift om storleken av insättares ränteinkomst under viss angiven tid och beloppet av insättares inestående medel vid viss angiven tidpunkt samt om insättares fullständiga namn och senast för inrättningen kända bostadsadress ävensom, därest annan än räkningsinnehavare äger förfoga över räkningen, uppgift om den sålunda berättigades fullständiga namn och senast för inrättningen kända bostadsadress (35 § 4 mom.).

Denna bestämmelse kompletteras av stadgandet i 35 § 3 mom., enligt vilket rörelseidkare, som från rörelsen till annan utbetalt ränta å annan gäld än obligationslån, är skyldig att efter anmaning av landskamrerare tillhandahålla sin bokföring för granskning i syfte att bereda upplysning om av andra skattskyldiga mottagna räntebelopp. På grund av detta stadgande skall alltid föreligga möjlighet för landskamreraren att taga del av bankernas insättarförteckningar.

Departementschefen har till stöd för detta förslag anført bland annat följande:

»Även frågan om en bättre kontroll å bankräntor och banktillgodohavanden är en av de viktigaste på skattekontrollens område. Mycket troligt är att för närvarande avsevärda sådana belopp undgå beskattning. Å andra sidan är det på grund av den stora mängden olika konton ganska uteslutet att på detta område — utan stora organisatoriska utvidgningar

— genomföra en sluten årlig kontroll. Den enda praktiska möjligheten är här en stickprovskontroll. Kan man genomföra en sådan, som innebär en någorlunda stor risk för envar deklarant att hans verkliga bankräntor eller banktillgodohavanden senare komma att jämföras med deklarationen, synes härmed mycket vara vunnet. Att gällande bestämmelser icke giva tillräckliga möjligheter härtill framgår av utredningen. I de avgivna yttrandena har man också i allmänhet uttalat önskvärdheten av att möjligheter öppnas till en effektivare stickprovskontroll. Det bör i detta sammanhang framhållas, att ökade möjligheter till kontroll å banktillgodohavanden — liksom å värdepapper o. d. — indirekt innebära ökade möjligheter till kontroll å lämnade inkomstuppgifter, vilket särskilt är av stort värde i fråga om utövare av fria yrken och andra skattskyldiga, vilkas inkomster äro svåra att på annat sätt kontrollera.

En stickprovskontroll kan uppenbarligen icke genomföras utan att taxeringsmyndigheterna beredas rätt att i en eller annan form tillgodogöra sig innehållet i bankernas insättarförteckningar. Frånsett de invändningar, som hänföra sig till svårigheten att med ledning av dessa förteckningar identifiera insättarna — en fråga vartill jag återkommer — har införande av en sådan rätt för taxeringsmyndigheterna icke mött andra erinringar än att densamma skulle innebära ett obehörigt intrång i banksekretessen och vålla bankerna alltför stort besvär. Jag kan icke dela den uppfattningen, att banksekretessen kan åberopas gentemot det allmännas intresse av att de genom skattelagstiftningen bestämda skatterna uttagas av dessa inkomster och tillgodohavanden i samma mån som av de inkomster och tillgodohavanden, vilka icke skyddas av någon sekretess. En annan sak är, att de skattskyldiga kunna ha berättigade anspråk på att såvitt möjligt garantier skapas för att ifrågavarande uppgifter endast komma taxeringsmyndigheterna till del. Vad angår det arbete och besvär, som den ifrågasatta rätten skulle förorsaka bankerna, torde sådana verkningar helt naturligt icke kunna helt undgås, lika litet som då det eljest gäller att begagna de enskildas medverkan för kontroll av att skatterna bliva rättvist utkrävda. Omfattningen av detta besvär beror givetvis på, vilken form ifrågavarande åtgärder få, men jag håller före att med det förslag jag ämnar framlägga garantier skapas för att besväret icke gärna kan bli nämnvärt betungande.

Redan på tal om bokföringsgranskningen har jag omnämnt upptagandet i departementsförslaget, i huvudsaklig överensstämmelse med de sakkunniga, av en bestämmelse, enligt vilken rörelseidkare, som från rörelsen till annan utbetalt ränta å gäld, där fråga ej är om lån mot obligationer e. d., är skyldig att på anmaning av landskamrerare tillhandahålla sin bokföring med därtill hörande handlingar för kontroll av lämnad uppgift om borgenären eller för att bereda beskattningsmyndighet upplysning i sådant avseende. Med stöd av denna bestämmelse skulle landskamrerarna alltid ha tillfälle att själva eller genom ombud taga del

av penninginrättningarnas insättarförteckningar och att därifrån göra anteckningar i och för deklarationskontroll. Denna möjlighet torde vara den, som i första hand kan komma att begagnas i förevarande syfte.

De sakkunniga ha föreslagit att landskamrerarna — varmed i detta avseende skulle likställas skattedirektören, biträdande landskamrerare och taxeringsinspektör — dessutom skulle få rätt avfordra penninginrättningarna utdrag ur insättarförteckningarna i begärd omfattning med angivande även av fullständigt namn och senast kända bostadsadress å insättaren och den, som äger förfoga över räkningen; i regel skulle dock penninginrättningen därvid kunna hänvisa den anmanande att i stället taga del av förteckningen. Jag anser för min del att i viss omfattning även möjlighet till sådana utdrags erhållande bör stadgas, ehuru man härvidlag bör genomföra en rätt stark begränsning. Särskilt tänker jag på behovet att öka anordningens mångsidighet och effektivitet genom att centralt för hela landet kunna någon gång infordra utdrag av detta slag; jag vill erinra att detta kan vara önskvärt även med hänsyn till tendensen att undgå kontroll genom att placera medel å annan ort än där vederbörande är bosatt. Med hänsyn härtill anser jag rätt böra beredas Kungl. Maj:t att infordra utdrag av det av de sakkunniga angivna innehåll.

En garanti mot obehörigt betungande av penninginrättningarna genom denna uppgiftsplikt synes mig ligga redan däri, att uppgifter givetvis förutsättas icke skola infordras i större omfattning än att de hinna bearbetas och tillgodogöras vid taxeringen. Som av den föregående redogörelsen framgår kan man tänka sig olika slag av begränsningar, såsom till insättare, vilkas namn börja med viss bokstav eller till insättare med visst minimitillgodohavande.

Självfallet är värdet av den ifrågasatta anordningen ägnat att förringas därav, att bankerna ofta icke kunna lämna sådana uppgifter om en insättare, att han med ledning av dessa kan utan svårighet identifieras. Jag förutsätter emellertid att bankerna liksom övriga penninginrättningar, om den nu föreslagna uppgiftsplikten stadgas, komma att söka genomföra sådana åtgärder, att insättarna åtminstone alltid få uppgiva fullständiga namn och att adressuppgifterna såvitt möjligt hållas aktuella. I avvaktan på utvecklingen härutinnan synes med särskilda lagstiftningsåtgärder i syfte att ernå säkrare uppgifter böra få anstå; möjligt är att det framdeles också kan visa sig nödvändigt med särskilda straffbestämmelser för det fall att insättare lämnar oriktiga personuppgifter till banken.»

Departementschefen har härefter framhållit, att för ett effektivt utnyttjande av ifrågavarande uppgifter förutsattes en ändring av den nuvarande ordningen att i deklarationsblanketten alla räntor få upptagas i en klumpsumma. Efter att hava erinrat om, att enligt de sakkunnigas åsikt det skulle vara tillräckligt att fördela dessa ränteinkomster å olika slag av räkningar utan angivande av penninginrättningens namn, anför departementschefen härom följande:

»I flera yttranden har emellertid, såsom det vill synas med fog, invänts, att uppgifternas utnyttjande skulle avsevärt försvåras och i många fall omöjliggöras om icke dessa räntor specificerades med angivande av penninginrättningens namn. Visserligen kan alltid ytterligare specifikation infordras, men en sådan ordning synes mig onekligen kunna innebära vissa möjligheter att undgå kontrollen, ty vid den tidpunkten kan den skattskyldige ha erhållit vetskap om, från vilken bank uppgift inhämtats. Med hänsyn jämväl till vad kammarrätten härom anført och till den begränsade organisation, som jag föreslagit, har jag den uppfattningen, att deklarationsblanketten — eller vid behov bilaga till denna — bör innehålla uppgift om ränteinkomsten från varje särskild penninginrättning med angivande av dennas namn, åtminstone såvida det icke endast är fråga om mycket små belopp. Detsamma bör i så fall gälla förmögenhetsredovisningen. Enligt min mening är en sådan specifikation även oavsett de nu föreslagna åtgärderna ägnad att leda till noggrannare och riktigare uppgifter.»

Kontroll å andra räntor än obligations- och bankräntor samt å ränteutgifter och skulder.

Bestämmelser om kontroll över taxering av andra ränteinkomster än obligations- och bankräntor finnas för närvarande icke i vidare mån än att det enligt 52 § taxeringsförordningen åligger överförmyndare att på begäran av taxeringsnämndsordförande eller landskamrerare lämna för taxering erforderliga uppgifter. I självdeklaration upptagas sådana ränteinkomster under samma rubrik som obligations- och bankräntor, och specifikation av räntorna sker icke med mindre sådan särskilt infordras på grund av stadgandet om skyldighet för deklarant att på anmaning lämna närmare upplysningar. Beträffande förmögenhetsredovisningen föreligger den skillnaden, att andra fordringar än sådana hos penninginrättningar eller på grund av obligationer o. d. skola upptagas för sig.

Vid avdrag i självdeklaration för ränteutgifter eller för skulder sker heller icke någon specifikation. Även härvidlag gäller skyldigheten att på anmaning lämna närmare upplysningar, och med stöd av stadgandet härom har det på sina håll i ej ringa utsträckning tillämpats att vederbörande anmanats specificera sådana belopp. Dylik specifikation kan användas dels för kontroll av att de uppgivna beloppen motsvara verkliga förhållandena, så att exempelvis icke såsom gäldräntor upptagits även amorteringsbelopp, och dels för kontroll av att borgenären i sin självdeklaration vederbörligen upptagit motsvarande belopp vid redovisningen av sina ränteinkomster och sin förmögenhet. I sistnämnda avseende är emellertid att märka, att enligt 32 § 2 mom. taxeringsförordningen skyldighet endast föreligger att lämna för *egen* taxering erforderliga upplysningar

och att möjlighet saknas att framtvinga sådan specifikation, att vederbörande borgenär angives. För belysning härav kan hänvisas till ett fall, som refererats i regeringsrättens årsbok för år 1933, sid. 2. Det förekommer också, ehuru givetvis det vanliga är att fullständig specifikation på begäran lämnas, att skattskyldig i stället lämnar intyg om att han erlagt de uppgivna räntebeloppen, respektive haft skuld till angivet belopp.

Vad nu sagts har närmast avseende å andra än bokföringspliktiga personer. I fråga om bokföringsskyldiga kan såsom förut berörts en kontroll i förevarande avseenden äga rum genom granskning av bokföringen.

Det under förevarande avdelning behandlade spörsmålet innefattar huvudsakligen, om och i vad mån ränteinkomster och ränteutgifter samt fordringar och skulder av andra slag än de förut särskilt behandlade böra i icke-rörelseidkares deklarationer specificeras mera än nu sker.

Efter att hava erinrat om, att de sakkunniga tänkt sig en särskild obligatorisk bilaga till deklarationsblanketten, som skulle innehålla förutom specifikationer för aktier, obligationer och dylikt samt för bankräntor och banktillgodohavanden jämväl specificerade uppgifter å nu ifrågavarande räntor, fordringar och skulder, dock så att låntagares namn icke behövde angivas, anför departementschefen i fråga om detta spörsmål följande:

»Av min föregående redogörelse framgår, att jag tänkt mig införande av specifikationsskyldighet för obligationer o. dyl. samt för bankräntor och banktillgodohavanden men att dessa specifikationer, lika litet som nu föreskriven specifikation av aktier, icke skulle nödvändiggöra någon särskild obligatorisk bilaga utan endast innebära vissa ändringar av själva deklarationsblanketten. Vad angår övriga räntor, fordringar och skulder synes mig vara tillfyllest, om deklarationsblanketten ändras så, att räntor å in-tecknad fordran upptagas för sig och övriga räntor för sig, utan specifikationsskyldighet annat än efter anmaning, med motsvarande jämkningar vid förmögenhetsredovisningen.

Vad som härutöver möjligen kunde ifrågasättas vore införande av skyldighet att i deklarationen specificera gäldräntor och skulder. Detta sker nu i ej ringa utsträckning efter anmaning och sådana specifikationer kunna även tjäna till ledning för annans, nämligen enskilda långivares, taxering. Med hänsyn dels därtill, att här i motsats till vad som gäller ifråga om bankräntor någon särskild olägenhet ur kontrollsynpunkt icke är förenad med att specifikationen lämnas senare, och dels jämväl därtill, att med den föreslagna organisationen begränsade möjligheter att utnyttja obligatoriska uppgifter skulle föreligga, har jag dock trots tillräcklig anledning icke föreligga att nu göra specifikationen obligatorisk. Däremot böra givetvis, för de fall att uppgifterna kunna anses önskvärda, lagliga möjligheter för deras infordrande beredas. För att detta skall gälla även i fråga om långivares namn föreslår jag införande i 35 § 1 mom. — efter bestämmelsen om skyldighet för penninginrättning att på

anmaning lämna uppgift beträffande namngiven person — av ett stadgande av innehåll, att annan än penningförvaltande inrättning, därest han i avgiven självdeklaration gjort avdrag för gäldränta eller skuld och fråga ej är om lån mot obligationer, förlagsbevis eller andra för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, är skyldig att på anmaning lämna uppgift, i den mån den kan lämnas, angående namn och hemvist å borgenären.»

Kontroll å inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet.

Till intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet hänföras enligt skatteförfattningarna realisationsvinst — d. v. s. vinst å icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom, som förvärvats genom köp, byte eller därmed jämförligt fång och varit i den skattskyldiges ägo, om det är fastighet under mindre än tio år och eljest under mindre än fem år — ävensom sådan lotterivinst, som icke enligt den härom gällande särskilda förordningen beskattas genom avdrag vid vinstens utbetalande, intäkt genom tillfälligt bedriven verksamhet, intäkt av tillfälligt uppdrag, såsom uppdrag att förrätta bouppteckning, arvskifte, auktion, besiktning, värdering eller skogsräkning, ävensom intäkt av annan därmed jämförlig inkomstgivande verksamhet av tillfällig natur.

I taxeringsförordningen ha icke särskilda bestämmelser meddelats i och för kontroll över beskattning av sådan vinst. Enligt deklarationsformuläret skall emellertid, då realisationsvinst eller lotterivinst uppgives, utredning angående vinstens beräkning lämnas.

I och för kontroll över realisationsvinster genom försäljning av fast egendom föreslås i 56 § taxeringsförordningen den ändringen, att deklarationerna skola förstöras, sedan tio år — i stället för nu fem år — förflutit, där ej Kungl. Maj:t annorlunda föreskriver.

Till den nuvarande bestämmelsen i 52 § om skyldighet för statens förvaltande verk, allmän inrättning och överförmyndare att på begäran av ordförande i beskattningsnämnd i första instans eller landskamrerare lämna för taxering erforderlig uppgift har — jämte det att bestämmelsen utvidgats att avse även kommunala verk — fogats ett tillägg av innehåll, att Kungl. Maj:t äger utfärda närmare föreskrifter i vilken omfattning och ordning denna uppgiftsplikt skall fullgöras.

I syfte att möjliggöra kontroll å realisationsvinst genom försäljning av värdepapper skall bank- och fondinspektionen med stöd av nämnda tilläggsbestämmelse kunna åläggas skyldighet att på begäran av ordförande i beskattningsnämnd i första instans eller landskamrerare tillhandahålla dem de avräkningsnotor, som jämlikt 10 § i 1908 års fondstämpelförordning skola av fondhandlare kvartalsvis insändas till bank- och fondinspektionen för kontroll av stämpelbeläggningen.

Beträffande vad departementschefen anfört till stöd för dessa förslag får utskottet hänvisa till propositionen (sid. 158—159).

Sekretessbestämmelser.

Enligt § 2 4:o tryckfrihetsförordningen må uppgifter, som skattskyldiga till ledning för egen taxering avlämna till beskattningsmyndigheter eller som från bankbolag, sparbank eller annan penningförvaltande inrättning till samma myndigheter avlämnas angående skattskyldigs ränteinkomst från inrättningen eller om beloppet av skattskyldigs inestående medel, ej utlämnas till andra än dem, som enligt skatteförfattningarna äga taga del av samma uppgifter. Den som bryter häremot eller som i tryck offentliggör dylik uppgift, vilken obehörigen utlämnats, skall böta femtio kronor.

Till detta stadgande ansluta sig bestämmelserna i 56 § taxeringsförordningen. Enligt denna paragraf må granskning av självdeklarationer verkställas endast av ordförande och kronoombud i vederbörande taxeringsnämnd, av den kommunvalda ledamot i taxeringsnämnd, som nämnden därtill utser, och av sådan av kommunal myndighet till förfogande ställd tjänsteman, som omförmäles i 15 § 1 mom., vidare av ordförande och ledamöter i vederbörande prövningsnämnd samt av landskamrerare och vid hans granskningsarbete biträdande personer. Vid granskning inom taxeringsnämnd må i särskilda fall biträda ytterligare en ledamot, som taxeringsnämnden därtill utser. Därjämte äger sakkunnig, som biträder vid taxeringsarbetet, verkställa granskning av självdeklaration, för vars behandling hans biträde påkallas. Skrivbiträde, som av ordförande i taxeringsnämnd tillkallats, äger att i den omfattning, ordföranden bestämmer, taga del av hos ordföranden befintliga självdeklarationer. För innehållet i självdeklaration må icke inom beskattningsnämnd lämnas vidare redogörelse än som för taxeringen erfordras.

Vidare upptagas i 56 § särskilda stadganden för de fall att självdeklarationer behöva begagnas av ämbets- eller tjänstemän, vissa kommunala organ, beskattnings- och andra domstolar samt polis- eller åklagarmyndigheter, varefter stadgas, att självdeklaration i övrigt icke, fränsett viss statistisk bearbetning, må vara för någon tillgänglig, utan att den som avgivit deklarationen skriftligen medgivit dess offentliggörande.

Efter taxeringsårets utgång skola självdeklarationerna förvaras hos länsstyrelsen, respektive mellankommunala prövningsnämnden. Sedan fem år förflutit, skola de enligt gällande stadgande förstöras, där ej Kungl. Maj:t annorlunda föreskriver; visst förslag till ändring härutinnan har nyss behandlats.

Enligt bestämmelse i samma paragraf skall vad sålunda stadgats om självdeklaration i tillämpliga delar gälla även beträffande uppgift angående renskötsel enligt 41 §, uppgift angående viss lotterivinst enligt 42 §, annan i taxeringsförordningen omförmäld, av skattskyldig till ledning för egen taxering för inkomst eller förmögenhet lämnad uppgift eller upplysning ävensom sådan uppgift angående bankräntor eller banktillgodo-

havanden, varom i 35 § 1 mom. c) förmåles; dock må uppgift enligt 42 § vara tillgänglig även för vederbörande premieobligationsutfärdare samt av denne anlitade medhjälpare.

I 57 § meddelas förbud för den, som deltagit i taxeringsarbete, att för obehörig yppa innehållet av deklarationer samt att utsprida under överläggningar inom beskattningsnämnd lämnade upplysningar och yttrade åsikter rörande enskildas ekonomiska ställning. Om ansvar och ersättningsskyldighet för den som bryter häremot stadgas i 140 §.

Beträffande vad departementschefen anfört rörande detta spörsmål får utskottet hänvisa till propositionen (sid. 162—163).

Ansvarsbestämmelser.

Ansvarsbestämmelserna i taxeringsförordningen återfinnas i 138—144 §§.

I propositionen föreslås i huvudsak följande ändringar i de nu gällande bestämmelserna.

För underlåtenhet i vissa fall att avgiva självdeklaration eller virkesdeklaration föreslås såsom straff dagsböter (141 § 1 och 2 mom.). För den som försummar att behörigen fullgöra uppgiftsplikt vid lyftande av aktieutdelningar, obligationsräntor och dylikt föreslås böter med högst 300 kronor (141 § 3 mom.).

I fråga om straff för falskdeklaration bibehålles visserligen bestämmelsen om bötesstraff, men därjämte föreslås införande av fängelse i högst sex månader i straffskalan för dylikt brott, som begåtts mot bättre vetande (143 § 1 mom. första stycket). I nämnda straffskala föreslås även den ändringen, att bötesminimum höjes från nuvarande 25 till 100 kronor (143 § 1 mom. andra och sista stycket).

Vidare föreslås i 143 § 3 mom. för delaktighet i brott av nämnda natur samma straffpåföljd som för gärningsmannaskap.

Slutligen föreslås sådan ändring av 143 § 4 mom. att straff för förseelse enligt 143 § icke inträder, därest den skyldige av egen drift beriktigat det oriktiga meddelandet, även om detsamma lämnats efter det vederbörande taxeringsnämnd avslutat sitt arbete.

Beträffande vad departementschefen anfört till stöd för dessa förslag får utskottet hänvisa till propositionen (sid. 168—169).

I anledning av vad som anförts i de likalydande motionerna I:155 och II:420 rörande taxeringsväsendets organisation får utskottet erinra om, att i vid 1934 års riksdag väckta motioner framställt i huvudsak samma erinringar som i de förstnämnda motionerna mot att ledamöter av kammarrätten samt att föredragande i beskattningsärenden i regeringsrätten meddelats förordnande såsom ordförande i taxeringsnämnder ävensom att förslag väckts rörande vidtagande av sådana ändringar i taxerings-

förordningen, att beskattningsnämndernas fulla oberoende av de fiskala organen garanterades. I sitt av nämnda års riksdag godkända betänkande nr 22 anförde utskottet beträffande dessa frågor i huvudsak följande:

»Utskottet delar i allt väsentligt de synpunkter på denna fråga, åt vilka 1927 års statsutskott givit uttryck. Även om på sätt statsutskottet anført principiella erinringar kunna riktas mot att sådana förordnanden meddelas, synas desamma icke hava lämnats i så stor omfattning, att förfarandet påkallar införande av ett uttryckligt förbud häremot i taxeringsförordningen. De fördelar för taxeringsarbetet den tillämpade ordningen otvivelaktigt medför ävensom den omständigheten, att ledamöter av kammarrätten därigenom erhålla en mera direkt inblick i det praktiska taxeringsarbetets handhavande, vilket helt säkert måste leda till gagn för kammarrättens arbete, tala mot införande av ett sådant förbud. Utskottet har emellertid ansett angeläget, att förordnanden av detta slag i möjligaste mån inskränkas. Utskottet har tillika velat framhålla att, därest jämväl framdeles sådana förordnanden undantagsvis meddelas, dessa lämpligen böra lämnas samma ledamot endast under jämförelsevis begränsad tid, för att nämnda praktiska fördel för kammarrätten må kunna behörigen utnyttjas. — — — — — Ur principiell synpunkt torde enahanda betänkligheter föreligga mot att föredragande i beskattningsmål i regeringsrätten meddelas dylikt förordnande som gälla i fråga om ledamöter i kammarrätten, men såvitt nämnda i motionen gjorda uttalande angår den ordinarie befattningshavare inom finansdepartementet, som tillika är föredragande i regeringsrätten, har enligt vad utskottet inhämtat han under de senare åren endast föredragit andra till finansdepartementet hörande ärenden än beskattningsmål.

I motionen — — — har föreslagits skrivelse i syfte att åtgärder vidtagas till förekommande av att personer, vilka i tjänsten handlägga taxeringsmål, utses till ordförande i taxeringsnämnder. Enligt länsstyrelsernas kungörelser rörande 1933 års taxeringsnämnder hava — bortsett från Stockholms stad — i omkring 12 procent av samtliga taxeringsnämnder såsom ordförande förordnats befattningshavare, vilka kunde på grund av sin tjänst å landskontor komma att taga befattning med taxeringsärenden. Såvitt utskottet kunnat bedöma torde dessa förordnanden, som möjligen med undantag för ett eller annat län icke förekommit i anmärkningsvärd omfattning, knappast kunna såsom i motionen antytts leda till att prövningsnämndernas objektivitet äventyras, och detta desto mindre som ifrågavarande tjänstemäns befattning med taxeringsärendena i prövningsnämnden i regel torde vara av förberedande och underordnad natur. Utskottet, som i detta sammanhang velat framhålla vikten av att taxeringsarbetets effektivitet icke försvagas, har icke heller funnit skäl föreligga att biträda vad i motionen hemställts i övrigt.»

I sitt omförmälda betänkande nr 17 uttalade 1929 års bevillningsutskott, att gällande bestämmelser rörande kontroll över att inkomst och förmögenhet bleve beskattade vore ofullständiga och även i andra hänseenden bristfälliga samt att detta föranlett, att avsevärda belopp undandragits beskattning. Den numera verkställda utredningen har bekräftat riktigheten av detta uttalande. Utskottet finner det därför angeläget, att åtgärder vidtagas till förbättring av deklarationskontrollen.

I princip ansluter sig propositionen till de riktlinjer, som förordades av 1929 års bevillningsutskott och riksdag. Medan hitintills de egentliga kontrollmöjligheterna, sådana bestämmelserna utformats i taxeringsförordningen, varit inskränkta till vissa inkomst- och förmögenhetsområden, företrädesvis och starkast till inkomst av tjänst och aktieutdelningar, avses med de nu föreslagna anordningarna att bereda de taxerande myndigheterna möjlighet att förskaffa sig uppgifter i och för kontroll över så vitt möjligt alla slag av skattepliktiga inkomster och tillgångar samt påyrkade avdrag. Genom att de skärpta kontrollbestämmelserna väsentligen vila på stickprovssystemet kan man förvänta, att bestämmelserna kunna utnyttjas utan att de uppgiftspliktiga i mera avsevärd mån åsamkas ökat arbete eller besvär.

I de likalydande motionerna I:324 och II:572 har uttalats, att man med de föreslagna nya principerna riskerade att äventyra den känsla av det korrekta och den önskan att åstadkomma en riktig deklaration, som torde besjåla det övervägande flertalet av svenska folket och att resultatet med sannolikhet skulle bli en försämrad deklarationsmoral. Såvitt utskottet kunnat bedöma visa emellertid erfarenheterna från de håll, där kontrollen bedrivits efter metoder likartade med de nu föreslagna, att en förbättring av deklarationernas tillförlitlighet uppnåtts, och det ligger för övrigt i sakens natur, att redan medvetandet om att de lämnade deklarationsuppgifternas riktighet kan komma att kontrolleras bör i hög grad medverka till att åstadkomma tillförlitligare och noggrannare deklarationer.

Då utskottet sålunda funnit sig böra i princip tillstyrka bifall till propositionen, har utskottet emellertid velat framhålla den stora vikten av att för handhavandet av de grannliga uppgifterna vid granskningen tillgång finnes till omdömesgilla och i olika hänseenden sakkunniga personer.

Den föreslagna *förstärkningen av taxeringsorganisationen* innebär i fråga om möjligheten att på ett stadigvarande sätt anställa personer för att året om biträda inom länsstyrelserna med taxeringsarbetet allenast en naturlig utveckling av den nu stadgade ordning, som innebär skyldighet för länsstyrelse att träffa avtal med i bokföring sakkunniga personer, samt av redan genom nuvarande lagstiftning möjliggjorda och i flera städer prövade anordningar. En nyhet åter innebär förslaget, att Kungl. Maj:t skulle handhava vissa uppgifter inom taxeringen. Då emellertid ett ändamålsen-

ligt handhavande av stickprovskontrollen förutsätter, att vissa uppgifter handhas gemensamt, och det uppenbarligen, därest icke ett särskilt centralt organ skall behöva tillskapas, ligger närmast till hands att Kungl. Maj:t utför desamma, har utskottet anslutit sig till förslaget i denna del.

Såsom utskottet redan antytt är det av stor betydelse, att de inom den särskilda skattekontrollen verksamma personerna äro väl skickade för sina krävande och grannliga uppgifter. Frågan om denna personals teoretiska och praktiska utbildning är därför av betydande vikt. I anslutning till vad departementschefen uttalat anser sig emellertid utskottet kunna förutsätta, att Kungl. Maj:t kommer att ägna denna fråga särskild uppmärksamhet. I sammanhang härmed har utskottet velat framhålla vikten av, att dessa befattningshavare i viss mån göras rörliga och icke i allmänhet bindas för all framtid vid en viss länsstyrelse ävensom att de uteslutande användas för ifrågavarande särskilda utrednings- och granskningsuppgifter och icke för andra uppdrag såsom ordförandeskap i taxeringsnämnd.

I flera av de avgivna yttrandena har framhållits angelägenheten av, att arvodena åt taxeringsnämndsordförandena och kronoombuden tillmätas så, att kvalificerade krafter kunna erhållas för dessa uppdrag och att intresset för arbetet kan vidmakthållas. Även utskottet har ansett denna fråga vara förtjänt av det största beaktande, varjämte utskottet velat betona vikten av att de nya befattningshavarna tillförsäkras sådana ersättningar att för uppdragen fullt kvalificerade arbetskrafter kunna påräknas.

I 55 § 1 mom. har införts ett stadgande av innebörd, att anmaningsrättens utövande må av landskamreraren och av taxeringsnämndsordföranden överlåtas å i 14 § 2 mom. omförmäld sakkunnig och å sådan kommunal tjänsteman, som jämlikt 15 § 1 mom. förordnats att biträda taxeringsnämnd. Då emellertid med den utvidgade uppgiftsplikt förslaget innebär i särskilda fall tvekan kan uppstå, huruvida uppgift lämpligen bör avfordras den uppgiftspliktige, och i sådant fall det torde böra ankomma på landskamreraren eller ordföranden i vederbörande taxeringsnämnd att själv träffa avgörandet, har utskottet icke ansett sig böra tillstyrka bifall till detta ändringsförslag. Utskottet förutsätter därvid, att upplysningar och uppgifter framdeles komma att under hand inhämtas av nämnda sakkunniga och kommunala tjänstemän i samma ordning som hittills förekommit.

Medan enligt propositionen — fränsett den föreslagna ändringen av 12 § 1 mom. — bestämmelserna rörande beskattningsnämndernas sammansättning lämnats orubbade, hava i de likalydande motionerna I: 155 och II: 420 erinringar framställts mot beskattningsnämndernas nuvarande sammansättning och arbetsformer samt förslag väckts om åtgärder till åstadkommande av en ändrad organisation av taxeringsväsen-

det. Anmärkningar av i stort sett enahanda slag framställdes i flera vid 1934 års riksdag väckta motioner, och utskottet har ansett sig kunna hänvisa till vad 1934 års bevillningsutskott i sitt ovannämnda betänkande nr 22 anförde i denna fråga. Det vill för övrigt synas som om de nu förevarande motionerna avfattats utan att motionärerna för sig klarlagt de taxerande nämndernas inbördes ställning och funktioner. En jämförelse med domstolväsendet synes desto mindre påkallad som de båda nämnderna, taxerings- och prövningsnämnd, strängt taget böra betraktas såsom skilda led inom samma organ och icke såsom från varandra fristående instanser. Genom taxeringsförordningens bestämmelser hava länens ställning såsom enhetliga taxeringsområden starkt markerats liksom även landskamrerarens uppgift att verka för en jämlik och rättvis taxering inom hela länet samt att för detta ändamål utöva en ledande verksamhet även beträffande taxeringsnämndernas arbete. Det framstår därför såsom naturligt och nödvändigt att för bevarande av kontinuiteten inom nämnderna med taxeringsnämndernas arbete förtrogna personer, vare sig dessa fungerat som ordförande eller icke, förordnas till ledamöter i prövningsnämnd, dock med beaktande av, på sätt den i propositionen föreslagna ändringen av 12 § 1 mom. åsyftar, att prövningsnämnden erhåller en såvitt möjligt representativ sammansättning för de skattskyldiga.

Däremot har utskottet velat understryka de principiella erinringar, som 1934 års bevillningsutskott framställde mot att inom beskattningsdomstolarna fungerande personer deltaga i beskattningsnämndernas arbete. Av skäl, som anfördes i nämnda betänkande nr 22, har utskottet likväl icke velat föreslå införande av ett uttryckligt förbud mot dylika förordnanden.

De förslag, som i propositionen behandlats under rubriken *skattskyldigs plikt att lämna medverkan till ledning för egen taxering*, hava endast i följande två punkter givit utskottet anledning till uttalande eller ändringsförslag. Så har i propositionen föreslagits, att skyldigheten att lämna uppgifter eller upplysningar till ledning för egen eller annans taxering skall i angiven omfattning gälla även förhållanden under tidigare år än beskattningsåret, i den mån de kunna vara av betydelse för taxering eller eftertaxering. Utskottet, som funnit denna bestämmelse i princip riktig, har emellertid velat framhålla, att understundom i brist på tillgång till anteckningar eller av annan anledning svårigheter kunna uppstå att korrekt fullgöra uppgiftsplikten. Då det dock måste anses uppenbart, att den i 142 § stadgade påföljden icke kan utdömas i dylika fall, har utskottet icke funnit sig böra föreslå någon ändring i den avfattning 54 § enligt propositionen erhållit.

I motionerna I:155 och II:420 har uttalats, att första villkoret för att självdeklarationssystemet skulle kunna hållas i helgd av medborgarna

vore, att det hölles i helgd av myndigheterna själva, samt att detta innebure ej allenast, att där självdeklaration behörigen avgivits, någon fri uppskattning ej finge förekomma, utan även att medborgarens på heder och samvete lämnade uppgifter skulle respekteras, till dess de visats vara oriktiga eller eljest uppenbarligen framginge, att så vore förhållandet.

Utan att verkliga skäl föreligga bör givetvis ett frångående av skattskyldigs i självdeklaration lämnade uppgift icke ske. Det i sistnämnda motioner framställda förslaget sträcker sig dock vida längre, och ett bifall till detsamma skulle innebära, att självdeklarationen, från att såsom hittills hava karaktär av uppgift eller upplysning till ledning för taxeringsmyndigheterna, komme att bliva ett i själva verket bindande bevismedel. Härigenom komme den fria bevisprövning, som utövats å förevarande område och vilken, såvitt utskottet kunnat finna, icke lämnat anledning till befogad erinran, att starkt beskäras. Utskottet har därför icke kunnat biträda nu förevarande motionsvis framställda förslag.

Emellertid anser utskottet det vara av utomordentlig vikt att såvitt möjligt tillses att ett på förtroende byggt samarbete upprätthålles mellan de myndigheter och tjänstemän, som hava att medverka för taxeringsåsättande, samt de skattskyldiga. Såsom de sakkunniga erinrat har obestriddligen underlåtenheten att lämna skattskyldig tillfälle att yttra sig, innan avvikelse från av honom avgiven deklaration sker, uppväckt en rätt så naturlig ovilja bland de skattskyldiga. Att personlig förbindelse med de skattskyldiga upprätthålles i dylika fall, bör vara ägnat att åstadkomma ett förbättrat och på exakta förhållanden grundat taxeringsresultat. På sätt jämväl departementschefen framhållit behöva taxeringsmyndigheterna i samma mån som en verklig kontroll möjliggöres i mindre utsträckning tillgripa förfarandet att taxera de skattskyldiga efter fri uppskattning, ett förfarande som helt naturligt är ägnat att väcka irritation och som innebär avsevärda risker för misstag. Det måste därför anses som en följdriktig utveckling av de principer, på vilka propositionen grundar sig, att taxeringsnämndsordförandena, på sätt praktiserats av de i departementschefsyttrandet omförmälda taxeringsassistenterna, i regel sätta sig i förbindelse med skattskyldig, innan avvikelse sker från i självdeklaration lämnad uppgift. Emellertid är det uppenbart, att skattskyldigs hörande icke kan påfordras i varje fall, då skäl anses föreligga för sådan avvikelse. Gäller det exempelvis felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende eller ock tolkningsspörsmål eller annan fråga, där yttrande av den skattskyldige uppenbarligen icke är för utrednings vinnande behöfligt, bör en sådan skyldighet icke inträda. I enlighet med det nu anförda har utskottet föreslagit ett stadgande i 78 § av sålunda angiven innebörd.

Mot de förslag till ändrade bestämmelser rörande *bokgranskning*, som propositionen innefattar, har utskottet icke något att erinra. I likhet med departementschefen har utskottet funnit garantier böra lämnas för att

bokgranskningar utföras på sådant sätt, att näringsidkarna icke onödigt betungas. I regel bör en näringsidkare, där han det begär, äga få bokgranskningen verkställd hos sig. Endast för de fall, där särskilda skäl föreligga för att granskningen bör äga rum å annan plats samt detta icke kan komma att medföra hinder i rörelseidkarens verksamhet, torde skyldigheten att lämna ifrån sig bokföring eller anteckningar böra inträda.

I fråga om *allmän skyldighet att lämna uppgifter till ledning för annans taxering* har i propositionen föreslagits införande av ett nytt mom. 5 till 35 § av innehåll, att där det av landskamrerare begäres bör envar även i andra fall än i förordningen särskilt angivits såvitt möjligt biträda med upplysningar till ledning för annans taxering för inkomst eller förmögenhet. Innan större erfarenhet vunnits har utskottet icke ansett sig böra förorda införandet av en dylik allmän uppgiftsplikt, som måhända kunde leda till mindre önskvärda konsekvenser. De sakkunniga hava framhållit att i allmänhet redan hittills, med hänsyn till föreliggande allmänna intresse, begärda upplysningar lämnats taxeringsmyndigheterna. Den ändrade principiella inställning till taxeringskontrollen, som det med propositionen framlagda förslaget innebär, kommer säkerligen att göra det lättare för myndigheterna att framdeles erhålla sådana upplysningar, som givetvis endast böra avse faktiska förhållanden.

Utskottet har i princip funnit sig böra tillstyrka förslaget om kontroll *å inkomster av tjänst*. På sätt även med nu gällande bestämmelser varit fallet kunna visserligen understundom svårigheter uppstå att avgöra, huruvida ersättning utgått på grund av anställning av mera tillfällig natur eller på grund av tillfälligt arbete utan att mottagaren innehaft anställning. Då emellertid av praktiska skäl uppgiftsplikten i sistnämnda fall torde på sätt föreslagits böra begränsas till ersättningar överstigande 100 kronor och i tveksamma fall arbetsgivaren torde kunna förväntas komma att lämna uppgift även rörande lägre utbetalningar, har utskottet icke velat föreslå någon ändring av denna bestämmelse. Däremot har utskottet i fråga om bestämmelserna rörande resekostnads- och traktamentsersättningar föreslagit ett förtydligande, så att klart framgår att upplysning skall lämnas allenast, huruvida ersättning utgått och icke om dennas belopp. Därjämte har utskottet ansett sig beträffande representationsersättningar böra understryka ett av de sakkunniga gjort uttalande, att uppgiftsplikten självfallet icke skall omfatta sådana utbetalningar för representation, vilka exakt motsvara av den anställda gjorda utlägg och enligt vedertaget affärsbruk bokföras å arbetsgivarens omkostnadskonto.

De föreslagna bestämmelserna rörande kontroll å *aktieutdelningar, räntor, ränteutgifter, tillgångar och skulder* har utskottet ansett sig böra tillstyrka. Utskottet har emellertid velat framhålla angelägenheten av

att den i 35 § 4 mom. stadgade befogenheten utövas på sådant sätt, att banker och andra penningförvaltande inrättningar icke åsamkas oskäligt betungande arbete.

I propositionen har föreslagits, att med hänsyn bland annat till kontrollen å realisationsvinst, uppkommen genom försäljning av fast egendom, *tiden för deklarationers förvarande* skall utsträckas från fem till tio år. Då i allmänhet i och för eftertaxering behov av tillgång torde föreligga allenast till de deklarationer, som avlämnats de sex senaste åren, har utskottet föreslagit att denna tid bestämmes till sex år. Utskottet förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t med begagnande av i 56 § 1 mom. lämnat bemyndigande må kunna föreskriva, att deklarationer, avseende fast egendom, skola bevaras under längre tid.

I fråga om de i propositionen upptagna *ansvarsbestämmelserna* ha enligt utskottets förmenande tillräckliga skäl icke förebragts för beläggande av förseelser, som i 143 § 1 mom. omförmälas, med frihetsstraff. Härmed torde i varje fall böra anstå, tills närmare erfarenhet vunnits om de verkningar i olika avseenden, som vid tillämpningen av de av utskottet förordade ändringarna i taxeringsförrordningen må komma att inträda.

Den föreslagna förhöjningen av bötesminimum i nämnda straffskala från 25 till 100 kronor bör enligt utskottets mening begränsas till 50 kronor. Slutligen har utskottet föreslagit sådan ändring i 141 § 5 mom., att straff icke skall inträda för underlåtenhet att behörigen fullgöra uppgiftsplikt vid utbekommande av aktieutdelning eller ränta å obligation, där den försumlige visar giltig ursäkt.

På grund av vad sålunda anförts och då propositionen icke i övrigt givit utskottet anledning till erinran får utskottet hemställa,

- 1) att riksdagen måtte, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 148 samt med avslag å de likalydande motionerna I: 324 av herr Reuterskiöld m. fl. och II: 572 av herr Lundell m. fl. ävensom motionen I: 325 av herr Fredrik Ström, antaga nedan införda, såsom utskottets förslag betecknade

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379).¹

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

Häri genom förordnas, att 12 § 1 mom., 14 § 2 mom., 21 §, 26 § 1 mom., 31 §, 32 § 3 mom., 33—35 §§, 36 § 4 mom., 37 § 1 mom., 38 § 3 mom., 39 och 40 §§, 42 §, 49 §, 52—55 §§, 56 § 1 mom., 78—80 §§, 90 § 2 mom., 93 §, 140—143 §§ samt 144 § 1 mom. taxeringsförordningen den 28 september 1928² ävensom rubriken till 42 § i förordningen skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges:

12 §.

1 mom. Till medlemmar — — — taxeringens verkställande.

Av kommun — — — erlagt desamma.

Vid kommuns val av ledamöter i beredningsnämnd, fastighetstaxeringsnämnd eller taxeringsnämnd, så ock vid förordnande av ledamöter i fastighetsprövningsnämnd, länsprövningsnämnd eller Stockholms stads prövningsnämnd skall tillses, att om möjligt såväl ägare eller brukare av fastighet som rörelseidkare, vilka bedriva inom distriktet allmänt förekommande verksamhet, samt arbetare och andra inkomsttagare komma att äga säte och stämma i nämnden ävensom att, såvitt möjligt är, kännedom om distriktets olika delar kommer att förefinnas inom densamma.

14 §.

2 mom. Länsstyrelsen skall — — — 1 mom. sägs.

Där Kungl. Maj:t det medger, må i bokföring sakkunnig person anställas vid länsstyrelsen med uteslutande uppgift att under landskamrerarens ledning året om verkställa utredningsarbete för taxeringarna. Sådan sakkunnig vare, där Kungl. Maj:t så förordnar eller landskamreraren finner det kunna ske, skyldig att biträda jämväl annan landskamrerare. Anställningsvillkoren för sakkunnig, som i detta stycke avses, bestämmas för varje fall av Kungl. Maj:t.

Landskamreraren meddelar de sakkunniga nödiga anvisningar för fullgörande av deras uppdrag.

¹ Vid återgivande av Kungl. Maj:ts förslag hava de delar av förslaget, som icke återfinnas i utskottets förslag, kursiverats. Kursiveringar i sistnämnda förslag utmärka avvikelser från Kungl. Maj:ts förslag eller, i de fall detta icke innebär ändring i gällande taxeringsförordning, från denna förordning.

² Senaste lydelsen av 31, 78, 141 och 142 §§ se 1930:192, av 33 och 35 §§ se 1932:292, av 37 § 1 mom., 53 § och 55 § se 1932:279 samt av 56 § 1 mom. se 1934:295.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

21 §.

Underlåter någon — — — lämpligt vite. Länsstyrelsen äger — — — sådant uppgift.

Vad nu — — — icke efterkommits.

26 §.

1 mom. Nedannämnda skattskyldiga — — — minst 100 kronor.

Vid bedömandet av fysisk persons deklarationsskyldighet skall, om han under beskattningsåret varit gift och under större delen av året levt tillsammans med den andra maken, hänsyn tagas, förutom till hans egen inkomst och förmögenhet, även till boets och den andra makens inkomst och förmögenhet. Har skattskyldig — — — taxeras därför.

Vid tillämpning — — — den avlidne.

31 §.

Vid självdeklaration för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag eller står under offentlig kontroll, vid självdeklaration för bostadsrättsförening, så ock vid självdeklaration för annan deklarationsskyldig, som under beskattningsåret enligt lag varit skyldig föra handelsböcker eller som, utan att sådan skyldighet förelegat, likväl under beskattningsåret fört dylika böcker i av honom bedriven rörelse, skall fogas bestyrkt avskrift av balansräkning för beskattningsåret och balansräkning för det närmast föregående räkenskapsåret samt av vinst- och förlusträkning för beskattningsåret, om sådan räkning ingått i bokföringen. Vid självdeklaration för annan bostadsförening än bostadsrättsförening skola fogas dels av styrelsen undertecknad uppgift om föreningens ställning vid beskattningsårets början och slut dels ock bestyrkt avskrift av vinst- och förlusträkning för samma år, om sådan ingått i föreningens bokföring.

För verk — — — för beskattningsåret. Enahanda gäller beträffande förvaltningsberättelse, som det åligger styrelse för aktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag eller ekonomisk förening att utgiva.

För inländsk — — — år disponerats.

32 §.

3 mom. Skattskyldig, som under beskattningsåret enligt lag varit skyldig föra handelsböcker eller, utan att sådan skyldighet förelegat, likväl fört dylika böcker i av honom bedriven rörelse, åligger att efter anmaning av landskamrerare, i den utsträckning denne prövar nödigt, tillhandahålla sin bokföring med därtill hörande handlingar för granskning, varom förmäles i 79 och 93 §§. Enahanda skyldighet åligger rörelseidkare, som ej fört handelsböcker, med avseende å av honom förda anteckningar rörande intäkter och utgifter inom rörelsen jämte därtill hörande handlingar.

Vad nu — — — och handlingar.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

33 §.

Till ledning vid taxeringen för inkomst eller förmögenhet skola varje år utan anmaning följande uppgifter meddelas, nämligen

a) av arbetsgivare beträffande person, som hos honom innehaft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete eller som av honom åtnjutit pension:

uppgift för envar, på sätt nedan i denna paragraf närmare angives, angående hans förmåner under nästföregående år i avlöning, arvode eller annan ersättning för utfört arbete eller i pension,

dock att annan arbetsgivare än statlig eller kommunal myndighet eller juridisk person är skyldig avlämna uppgift endast i fråga om sådana förmåner, som utgått från av honom utövad rörelse eller från av honom bedrivet jordbruk eller skogsbruk, samt att uppgiftsskyldighet för ersättning för tillfälligt arbete icke föreligger, om sådan ersättning under året utgått med mindre än etthundra kronor till samma mottagare eller om beloppet utgått till rörelseidkare, som enligt lag varit skyldig föra handelsböcker;

b) av försäkringsanstalt:

uppgift för envar, som under nästföregående år åtnjutit livränta eller eljest erhållit belopp på grund av pensionsförsäkring hos anstalten, angående sådant belopp,

dock att därest beloppet ej uppgått till tvåhundra kronor uppgiftsskyldighet icke äger rum med mindre för den, som åtnjutit intäkten, tillika skall uppgivas annan intäkt;

c) av den, som driver trävarurörelse eller eljest yrkesmässigt avverkar skog å annans mark, beträffande dem, till vilka han under nästföregående år utgivit vederlag för upplåten avverkningsrätt till skog:

uppgift för envar angående det utbetalda beloppet,

dock att uppgiftsskyldighet ej äger rum beträffande vederlag för avverkningsrätt, som upplåtits från allmän skog;

d) av den, som utbetalt royalty eller periodiskt utgående avgift för utnyttjande av patent, mönster eller dylikt:

uppgift för den, till vilken under nästföregående år royaltyn eller avgiften utbetalts, angående det utbetalda beloppet.

I uppgift, som avses under a), skola vid angivandet av de åtnjutna förmånernas belopp däri inräknas skatter, försäkringsavgifter och dylikt, som arbetsgivaren erlagt för vederbörandes räkning, särskilda felräkningspenningar, ersättning för representationskostnad vid kommunal eller enskild

I uppgift, som avses under a), skola vid angivandet av de åtnjutna förmånernas belopp däri inräknas skatter, försäkringsavgifter och dylikt, som arbetsgivaren erlagt för vederbörandes räkning, särskilda felräkningspenningar, ersättning för representationskostnad vid kommunal eller enskild

Kungl. Maj:ts förslag:

tjänst ävensom gratifikationer i penningar eller annat, varjämte anteckning skall göras angående de förmåner i övrigt, som följt med anställning eller uppdrag, såsom fri kost, boställe, bostad eller löningsjord eller inkomst av sportler, expeditionslösen, bötes- eller beslagsandelar eller andra liknande, ej till beloppet bestämda inkomster. Avser uppgiven förmån endast en del av året, skall upplysning meddelas om den tidrymd, för vilken förmånen utgått. Har från annan arbetsgivare än statlig myndighet utgått särskild resekostnads- eller traktamentsersättning, skall upplysning *härom* lämnas i uppgiften. Därest vid avlönings utbetalande avdrag skett för löntagarens eller hans efterlevandes pensionering, skall i uppgiften upptagas endast den återstående avlöningen men upplysning lämnas om att sådant avdrag skett.

Beträffande annan i denna paragraf omförmäld intäkt än sådan, som avses under a) här ovan, skall angivas den tidpunkt, då intäkten blivit tillgänglig för lyftning.

Vid fullgörande av vad i denna paragraf är stadgat skall uppgiftsskyldig upprätta särskild uppgiftshandling för varje person, varom fråga är. Där så kan ske, bör uppgift fullständigt angiva personens namn, hemvist, bostadsadress och födelseår.

34 §.

Vanligt handelsbolag — — — det distriktet.

Vid uppgift, som i denna paragraf sägs, skall fogas bestyrkt avskrift av balansräkning för beskattningsåret och balansräkning för det närmast föregående räkenskapsåret samt av vinst- och förlusträkning för beskattningsåret, om sådan räkning ingått i bokföringen.

35 §.

I mom. I särskilda fall skola efter anmaning följande uppgifter avlämnas, nämligen

Utskottets förslag:

tjänst ävensom gratifikationer i penningar eller annat, varjämte anteckning skall göras angående de förmåner i övrigt, som följt med anställning eller uppdrag, såsom fri kost, boställe, bostad eller löningsjord eller inkomst av sportler, expeditionslösen, bötes- eller beslagsandelar eller andra liknande, ej till beloppet bestämda inkomster. Avser uppgiven förmån endast en del av året, skall upplysning meddelas om den tidrymd, för vilken förmånen utgått. Har från annan arbetsgivare än statlig myndighet utgått särskild resekostnads- eller traktamentsersättning, skall upplysning *om detta förhållande* lämnas i uppgiften. Därest vid avlönings utbetalande avdrag skett för löntagarens eller hans efterlevandes pensionering, skall i uppgiften upptagas endast den återstående avlöningen men upplysning lämnas om att sådant avdrag skett.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

a) av arbetsgivare:

uppgift å förmåner, som i 33 § första stycket a) avses, därest icke uppgiftsskyldighet utan anmaning föreligger, med upplysning, då förmånerna avse kortare tid än helt år, om den tidrymd, för vilken de åtnjutits;

b) av den — — — beloppets fördelning;

c) av styrelse — — — angiven tidpunkt;

d) av annan än penningförvaltande inrättning, därest han i avgiven självdeklaration gjort avdrag för gäldränta eller skuld och fråga ej är om lån mot obligationer, förlagsbevis eller andra för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar:

uppgift, i den mån den kan lämnas, å borgenärens namn och hemvist; samt

e) av styrelse för försäkringsanstalt:

uppgift för namngiven skattskyldig rörande arten av uppgiven personförsäkring hos anstalten samt beloppet av premien för försäkringen.

2 mom. Efter anmaning av landskamrerare är idkare av jordbruk eller skogsbruk, så ock idkare av rörelse, även om sådant fall icke föreligger, som i 33 § första stycket c) sägs, skyldig avlämna uppgift om belopp, som han utbetalt till namngiven annan näringsidkare, därest beloppet är av beskaffenhet att i mottagarens hand utgöra intäkt av jordbruksfastighet eller av rörelse.

3 mom. Utöware av rörelse, som har att avlämna uppgift enligt 33 §, är skyldig att, efter anmaning av landskamrerare, för kontroll av uppgifternas riktighet och fullständighet tillhandahålla sina handelsböcker med därtill hörande handlingar eller, därest handelsböcker icke förts, förda anteckningar rörande intäkter och utgifter inom rörelsen.

Har rörelseidkare från rörelsen till annan utbetalt ränta å gäld och är ej fråga om lån mot obligationer, förlagsbevis eller andra för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, åligger honom sådan skyldighet, som i första stycket sägs, jämväl för kontroll av lämnad uppgift om borgenären eller för att bereda beskattningsmyndighet upplysning i sådant avseende.

Angående den granskning av handelsböcker och andra handlingar, som i detta mom. avses, gäller vad i 79 och 93 §§ sägs.

4 mom. Styrelse för bankbolag, sparbank eller annan penningförvaltande inrättning åligger, utöver vad i 35 § 1 mom. c) sägs, att efter förordnande av Kungl. Maj:t, i den omfattning och ordning som angives vid förordnandets meddelande, lämna uppgift om storleken av insättares räntekomst under viss angiven tid och beloppet av insättares innestående medel vid viss angiven tidpunkt samt om insättares fullständiga namn och senast för inrättningen kända bostadsadress ävensom, därest annan än räkningshavare äger förfoga över räkningen, uppgift om den sålunda berättigades fullständiga namn och senast för inrättningen kända bostadsadress.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

5 mom. Där det av landskamrerare begäres, bör envar även i andra fall än i denna förordning särskilt angivits såvitt möjligt biträda med upplysningar till ledning för annans taxering för inkomst eller förmögenhet.

36 §.

4 mom. Självdeklaration efter — — — för avlämnandet.

Vad nu sagts skall hava motsvarande tillämpning i fråga om tillhandahållande av bokföring och andra handlingar enligt 32 § 3 mom. och 35 § 3 mom.

37 §.

1 mom. Självdeklaration, som — — — äga rum.

Motsvarande gäller — — — tredje styckena. Kunna handlingarna icke avlämnas, innan taxeringsnämnden avslutat sitt arbete för året, skola de avlämnas till länsstyrelsen i det län, där taxeringen skall äga rum.

Uppgifter enligt 33 eller 34 § skola vid avlämnandet vara ordnade kommunvis eller, om i kommun ingå flera församlingar, församlingsvis; och skall medelst särskilda omslag eller annorledes vara tydligt utmärkt, vilken kommun eller församling varje grupp av uppgifter avser.

38 §.

3 mom. Vid anmanings — — — anmaningen angivas. Härutöver skall anmaningen innehålla underrättelse om postadressen för den, som utfärdat anmaningen, ävensom om den påföljd, som underlåtenhet att hörsamma anmaningen medför enligt 39 eller 40 §.

39 §.

1 mom. Varder självdeklaration — — — till grund.

I de i första stycket omförmälda fall må, oavsett den påföljd som där sägs, för deklarationens eller handlingens eller uppgiftens införskaffande biträde anlitas av länsstyrelsen, som äger förelägga den försumlige, där est han icke är offentlig tjänsteman, lämpligt vite.

2 mom. Vad i 1 mom. är sagt om förlust av rätt att hos kammarrätten och Kungl. Maj:t överklaga taxering har icke avseende å staten, landsting, kommun eller annan dylik menighet.

3 mom. Kan det antagas, att den som underlåtit avgiva självdeklaration därtill haft skälig anledning, eller förmår skattskyldig för annan underlåtenhet visa giltig ursäkt, skall här ovan stadgad påföljd icke äga rum. För den, som är gift och som haft skyldighet att avgiva själv-

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

deklaration på den grund att även boet eller andra maken åtnjuttit inkomst eller förmögenhet, inträder nämnda påföljd icke, med mindre det kan antagas såsom visst, att han ägt vetskap om att sådan inkomst och förmögenhet uppgått till så högt belopp, att på grund därav skyldighet för honom att avgiva självdeklaration förelegat.

4 mom. Angående ansvar för underlåtenhet att göra anmälan om begagnande av anstånd med självdeklarations avlämnande jämlikt 36 § 1 mom. tredje stycket meddelas föreskrift i 141 § 3 mom.

5 mom. Gör någon sig skyldig till försummelse, som här ovan i denna paragraf omförmäles, eller underlåter någon, som mottagit anmaning att avlämna upplysningar enligt 32 § 2 mom., att efterkomma dylik anmaning, skall anteckning därom verkställas i inkomstlängden.

6 mom. Underlåter någon, som mottagit anmaning enligt 32 § 3 mom. att tillhandahålla handelsböcker eller andra handlingar, att efterkomma dylik anmaning, må för handlingarnas tillhandahållande anlitas biträde av länsstyrelsen, som äger förelägga den försumlige, därest han icke är offentlig tjänsteman, lämpligt vite.

40 §.

1 mom. Om ansvar för försummelse att behörigen fullgöra föreskrifterna i 33 §, 34 § eller 35 § 1 eller 2 mom. eller efterkomma förordnande, som meddelats jämlikt 35 § 4 mom., stadgas i 142 §.

2 mom. Hörsammas icke anmaning att avlämna uppgift enligt 33 §, 34 § eller 35 § 1 eller 2 mom. eller anmaning enligt 35 § 3 mom. att tillhandahålla handelsböcker eller andra handlingar, må för uppgiftens införskaffande eller handlingarnas tillhandahållande anlitas biträde av länsstyrelsen, som äger förelägga den försumlige, därest han icke är offentlig tjänsteman, lämpligt vite.

Särskilda uppgifter angående vissa lotterivinster samt aktieutdelningar och obligationsräntor m. m.

42 §.

1 mom. Envar, som — — — i vinsten.

2 mom. Enligt 1 mom. — — — äga rum.

3 mom. Envar, som här i riket utbekommit

a) utdelning å svenska aktier eller å andelar i svensk ekonomisk förening eller från utländsk juridisk person eller

b) ränta, vilken erlagts mot avlämnande av kupong eller kvitto, å obligation, förlagsbevis eller annan för den allmänna rörelsen avsedd förskrivning,

är skyldig att till ledning för egen taxering för inkomst eller förmögenhet vid mottagandet av utdelningen eller räntan avgiva särskild upp-

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

gift härom. Lyftes beloppet för annans räkning, och överlämnas ej därvid en av denne avgiven vederbörlig uppgift, skall uppgift i stället avgivas av den, som lyfter beloppet, och därvid uppgivas namn och hemvist å den, för vars räkning beloppet lyftes. Utbekommer någon utdelning eller ränta mot kupong, som han förvärvat utan det värdepapper kupongen tillhör, skall jämväl uppgivas namn och hemvist å den, från vilken kupongen förvärvats.

Uppgift avfattas enligt formulär, som fastställs av Kungl. Maj:t, och avlämnas till den, som utbetalar utdelning eller ränta. Denne bör tillse att uppgift avlämnas, innan betalning sker.

Om ansvar för försummelse att behörigen fullgöra uppgiftsplikt enligt detta mom. stadgas i 141 § 4 mom.

4 mom. Enligt 3 mom. avgivna uppgifter, som avse utdelning, skola för varje år senast den 15 februari nästföljande år av den som mottagit uppgifterna avlämnas i enahanda ordning, som enligt 37 § 1 mom. är föreskriven för där omförmälda uppgifter. Har i något fall utbetalning av utdelning skett utan att uppgiftsskyldighet vederbörligen fullgjorts, skall vid uppgifternas avlämnande lämnas upplysning härom.

Enligt 3 mom. avgivna uppgifter, som avse ränta, skola avlämnas i den mån Kungl. Maj:t så förordnar och i den ordning, som därvid av Kungl. Maj:t bestämmes. Hava avlämnade uppgifter icke inom fem år infördats, må de förstöras.

Om ansvar för försummelse att behörigen fullgöra vad i första stycket föreskrivits eller efterkomma vad jämlikt andra stycket förordnats stadgas i 142 §. Hörsammas ej anmaning att avlämna uppgifter enligt första stycket, skall vad i 40 § 2 mom. sägs äga motsvarande tillämpning.

5 mom. Kungl. Maj:t äger förordna, att även för andra fall än de, då uppgiftsskyldighet för mottagare av utdelning eller ränta jämlikt 3 mom. föreligger, uppgift till ledning vid annans taxering för inkomst eller förmögenhet skall avlämnas, av svenskt bolag eller svensk ekonomisk förening rörande utbetald utdelning samt av den, som här i riket utfärdat obligationer, förlagsbevis eller andra för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, rörande utbetald ränta. Kungl. Maj:t bestämmer i sådant fall jämväl, i vilken omfattning och i vilken ordning uppgift skall lämnas. Om ansvar för försummelse att behörigen fullgöra vad genom förordnandet föreskrivits stadgas i 142 §.

6 mom. Kungl. Maj:t må, där så kan ske utan att åsyftad kontroll eftersettes, förordna om jämkning av den i 3 mom. stadgade uppgiftsskyldigheten.

49 §.

1 mom. Varder virkesdeklaration — — befunnits ofullständig.

I fall, som i första stycket omförmälas, skall vad i 39 § 1 mom. andra stycket sägs äga motsvarande tillämpning.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

2 mom. Vad i 1 mom. är sagt om förlust av rätt att hos kammarrätten överklaga taxering har icke avseende å staten, landsting, kommun eller annan dylik menighet.

3 mom. Kan det — — — äga rum.

4 mom. Angående ansvar för underlåtenhet att göra anmälan om begagnande av den jämlikt 48 § medgivna rätt att med virkesdeklarations avlämnande njuta anstånd i enlighet med bestämmelserna i 36 § 1 mom. tredje stycket meddelas föreskrift i 141 § 3 mom.

5 mom. Gör någon — — — i skogsaccislängden.

52 §.

För taxering erforderlig, i denna förordning icke särskilt omförmäld uppgift skall, då ordförande i beskattningsnämnd i första instans eller landskamrerare framställer begäran därom, lämnas av statligt eller kommunalt verk, allmän inrättning eller överförmyndare, därvid skola iakttagas de närmare bestämmelser angående uppgiftspliktens fullgörande, som kunna av Kungl. Maj:t meddelas.

53 §.

1 mom. Deklarationsblanketter skola — — — i taxeringsnämnd. Vad nu sagts om deklaraionsblanketter för årlig taxering skall gälla även i fråga om blanketter till uppgifter enligt 40 a § 1 och 2 mom. samt 41 och 42 §§; och skola blanketter till uppgifter enligt 42 § kostnadsfritt tillhandahållas jämväl hos den, som utbetalar vinst, utdelning eller ränta, som där avses.

2 mom. Samtliga i denna förordning omförmälda deklarationer samt andra uppgifter och upplysningar, som avgivas skriftligen, må jämväl kunna på den uppgiftspliktiges eget äventyr i betalt brev med allmänna posten insändas.

54 §.

För de fall, då i denna förordning stadgats skyldighet att efter anmaning lämna uppgift eller upplysning till ledning vid taxering för inkomst eller förmögenhet, föreligger sådan skyldighet jämväl i fråga om förhållanden, som avse tid före beskattningsåret och som hava betydelse för åsättande av taxering eller eftertaxering.

Vad nu sagts skall hava motsvarande tillämpning i fråga om skyldighet enligt 32 § 3 mom. eller 35 § 3 mom. att tillhandahålla bokföring eller andra handlingar.

55 §.

55 §.

1 mom. Rätt att utfärda anmaning i andra fall än som i 32 § 3 mom. samt 35 § 2, 3 och 5 mom.

1 mom. Rätt att utfärda anmaning i andra fall än som i 32 § 3 mom. samt 35 § 2 och 3 mom. av-

Kungl. Maj:ts förslag:

avses tillkommer landskamreraren samt ordföranden i vederbörande beskattningsnämnd i första instans. *Biträdes landskamreraren eller ordföranden av sakkunnig, varom i 14 § 2 mom. andra stycket sägs, eller av tjänsteman, som i 15 § 1 mom. omförmäles, må han å denne överlåta utövandet av sådan anmaningsrätt.*

Avser anmaning fullgörande av i 32 § 3 mom. eller 35 § 2, 3 eller 5 mom. föreskriven skyldighet, tillkommer rätt att utfärda anmaning landskamreraren i det län, där den uppgiftsskyldiges hemortskommun är belägen, eller, om han saknar hemortskommun, kamreraren vid överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden. I fråga om skattskyldig, vilkens taxering bragts under mellankommunala prövningsnämndens prövning, skall rätt till anmaning, som i 32 § 3 mom. avses, jämväl tillkomma allmänna ombudet hos denna nämnd.

2 mom. Anmaning att — — — vederbörande anmaningen.

3 mom. Krono- eller stadsbetjänt, som verkställer delgivning av vitesföreläggande, som meddelats jämlikt denna förordning, äger att därför av den försumlige undfå gottgörelse med fem kronor för varje förrättning.

56 §.

1 mom. Granskning av — — — sådan bearbetning.

Efter taxeringsårets — — — eller i 76 §. Sedan *tio* år förflutit, skola deklarationerna förstöras, där ej Kungl. Maj:t annorlunda föreskriver. *Då särskilda skäl därtill föranleda, må Kungl. Maj:t ock förordna, att deklarationerna eller vissa av dem skola dessför-*

Utskottets förslag:

ses tillkommer landskamreraren samt ordföranden i vederbörande beskattningsnämnd i första instans.

Avser anmaning fullgörande av i 32 § 3 mom. eller 35 § 2 eller 3 mom. föreskriven skyldighet, tillkommer rätt att utfärda anmaning landskamreraren i det län, där den uppgiftsskyldiges hemortskommun är belägen, eller, om han saknar hemortskommun, kamreraren vid överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden. I fråga om skattskyldig, vilkens taxering bragts under mellankommunala prövningsnämndens prövning, skall rätt till anmaning, som i 32 § 3 mom. avses, jämväl tillkomma allmänna ombudet hos denna nämnd.

56 §.

1 mom. Granskning av — — — sådan bearbetning.

Efter taxeringsårets — — — eller i 76 §. Sedan *sex* år förflutit, skola deklarationerna förstöras, där ej Kungl. Maj:t annorlunda föreskriver.

Kungl. Maj:ts förslag:

innan förstöras, dock tidigast efter fem år.

Utskottets förslag:

Vad ovan är sagt om självdeklaration gäller i tillämpliga delar även beträffande uppgift enligt 41 § eller 42 § 1 eller 3 mom., annan i denna förordning omförmäld, av skattskyldig till ledning för egen taxering för inkomst eller förmögenhet lämnad uppgift eller upplysning ävensom uppgift, varom i 35 § 1 mom. c) och 35 § 4 mom. förmäles; dock må uppgifter enligt 42 § 1 eller 3 mom. vara tillgängliga även för dem, från vilka vinst, utdelning eller ränta erhållits, samt av dem anlitade medhjälpare.

78 §.

Taxeringsnämndens ordförande åligger huvudsakligen:

a) att tillhandahålla — — — om avlämnandet;

d) att ordna och granska för taxeringen avlämnade deklarationer, uppgifter och andra handlingar, vidtaga åtgärder för felande deklarationers och andra uppgifters införskaffande samt i övrigt söka inhämta upplysningar till ledning för en noggrann och tillförlitlig taxering, dock att länsstyrelsen, då särskilda skäl därtill föranleda, må för viss taxeringsnämnd visst år medgiva, att deklarationer av enkel beskaffenhet, som avse huvudsakligen inkomst av tjänst, efter ordförandens bestämmande granskas allenast av kronoombudet;

e) att, då — — — om förhållandet;

f) att, därest i avgiven självdeklaration avdrag skett för periodiskt understöd eller för ränta å gäld samt av deklarationen eller annan erhållen uppgift framgår, att beloppet åtnjutits av någon, som icke skall taxeras inom distriktet och som icke kan antagas vara bokföringspliktig rörelseidkare, lämna underrättelse därom till vederbörande taxeringsnämndsordförande;

g) att även i andra fall än under e) och f) här ovan sägs, därest under taxeringsarbetet framkommit förhållanden, som kunna antagas hava betydelse för taxering å annan ort, lämna vederbörande taxeringsnämndsordförande underrättelse därom;

h) att kalla taxeringsnämndens ledamöter till sammanträde och om utsatt tid och ställe härför på lämpligt sätt och i god tid meddela de skattskyldiga inom taxeringsdistriktet underrättelse;

i) att leda taxeringsnämndens arbete och vid sammanträdena föra ordet; *samt*

j) att ombesörja förandet av nämndens protokoll och längder.

i) att leda taxeringsnämndens arbete och vid sammanträdena föra ordet;

j) att ombesörja förandet av nämndens protokoll och längder; *samt*

k) att, därest under taxeringsarbetet fråga uppkommer att åsät-

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

ta skattskyldig taxering med avvikelse från avlämnad självdeklaration, där så kan ske, bereda honom tillfälle att yttra sig i frågan, dock vare detta ej nödigt i fråga om felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende eller då eljest yttrande av den skattskyldige uppenbarligen icke är för utrednings vinnande behöfligt.

79 §.

1 mom. Finner taxeringsnämndens — — — dylik granskning. Därvid skall den skattskyldiges deklaration med tillhörande handlingar överlämnas.

På landskamreraren — — — fall utses. Så snart — — — deklarationen återställles.

Vad i — — — rederiets bokföring.

2 mom. Anser taxeringsnämndens ordförande anledning föreligga att för ändamål, som i 35 § 3 mom. sägs, granskning av där omförmäld rörelseidkares bokföring äger rum, framställles begäran härom hos vederbörande landskamrerare, vilken har att vidare förfara på sätt i 1 mom. sägs. Framkommer vid granskningen upplysningar av beskaffenhet att kunna antagas inverka å annan taxeringsnämnds taxeringsåtgärd, skall landskamreraren föranstalta om underrättelse härom till ordföranden i denna nämnd.

3 mom. Granskning, som i denna paragraf avses, skall såvitt möjligt ske på sådant sätt och på sådan tid att den icke förorsakar hinder i verksamheten för den, vars bokföring är föremål för granskningen. Där han det begär och det lämpligen kan ske, skall granskningen verkställas hos honom. Hava handelsböcker eller andra handlingar överlämnats för granskningen, skola de så fort ske kan återställas. Meddelande om resultatet av granskningen skall snarast lämnas den, vars bokföring varit föremål för granskningen.

80 §.

Kronoombudet har med avseende å taxering för inkomst eller förmögenhet till åliggande särskilt

a) att, oavsett den ordföranden tillkommande granskningsskyldigheten, granska alla inkommande självdeklarationer, andra uppgifter och upplysningar, dock att länsstyrelsen, då särskilda skäl därtill föranleda, må för viss taxeringsnämnd visst år medgiva, att deklarationer av enkel

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

beskaffenhet, som avse huvudsakligen inkomst av tjänst, efter ordförandens bestämmande granskas allenast av denne;

b) att vid granskningen tillse, att kronans intresse — — — taxeringsnämndens sammanträden.

Med avseende — — — taxeringsnämndens sammanträden.

90 §.

2 mom. Har självdeklaration eller virkesdeklaration icke blivit följd vid taxeringen, åligger det taxeringsnämndens ordförande att å deklarationen verkställa anteckning om avvikelsen och skälen därför samt att ofördröjligen i rekommenderat brev med allmänna posten tillsända den skattskyldige underrättelse om, vilka uppgifter i deklarationen som frångåtts, samt om skälen därför. Detsamma gäller — — — eller upplysning.

I enahanda — — — därtill anmanats.

93 §.

Landskamreraren har — — — 57 § 3 mom. kommunalskattelagen.

Finner landskamreraren för en behörig taxering av skattskyldig, som i 32 § 3 mom. omförmäles, vara nödigt, att granskning verkställas av den skattskyldiges bokföring eller, då den skattskyldige varit delägare i vanligt handelsbolag, kommanditbolag eller rederi, av bolagets eller rederiets bokföring, eller anser landskamreraren anledning föreligga att för ändamål, som i 35 § 3 mom. sägs, granskning av där omförmäld rörelseidkares bokföring äger rum, bör landskamreraren föranstalta om sådan granskning, därvid biträde av sakkunnig må anlitas. Tillkommer jämlikt 55 § 1 mom. anmaningsrätten annan landskamrerare, bör framställning om granskning göras hos denne. Angående granskningens utförande skall i varje fall gälla vad i 79 § 3 mom. sägs.

Jämväl i — — — likformig taxering.

140 §.

Den som bryter mot vad i 57 § är stadgat vare, där han ej för sin förseelse är underkastad ansvar för tjänstefel, straffad med dagsböter och vare därjämte skyldig gottgöra skada, som genom sådan förseelse uppkommit.

141 §.

1 mom. Har den, som enligt 26 § 1 mom. är pliktig avgiva självdeklaration, underlåtit att inom föreskriven tid avlämna sådan deklaration, och har han tillika till någon, som är skyldig att utan anmaning enligt 33 § eller efter anmaning enligt 35 § 1 mom. meddela uppgift rörande till honom utbetalt belopp eller för hans räkning inestående medel, lämnat

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

oriktig upplysning rörande namn eller andra förhållanden under sådana omständigheter, att det kan antagas hava skett i syfte att försvåra uppgiftsskyldighetens behöriga fullgörande, straffes med dagsböter.

2 mom. Har den, som enligt 43 § 1 mom. är pliktig avgiva virkesdeklaration, underlåtit att inom föreskriven tid avlämna sådan deklaration, och har han tillika till någon, som är skyldig att efter anmaning meddela uppgift rörande honom enligt 47 §, lämnat oriktig upplysning rörande namn eller andra förhållanden under sådana omständigheter, att det kan antagas hava skett i syfte att försvåra uppgiftsskyldighetens behöriga fullgörande, straffes med dagsböter.

3 mom. Har skattskyldig — — — anståndets begagnande.

4 mom. Försummar någon att behörigen fullgöra uppgiftsplikt enligt 42 § 3 mom., böte högst trehundra kronor.

5 mom. Vad i denna paragraf stadgas äger icke tillämpning, därest den försumlige för sin underlåtenhet är underkastad ansvar för tjänstefel. Straff för förseelse, som i 3 mom. omförmäles, inträder icke, där den försumlige visar giltig ursäkt för sin underlåtenhet.

5 mom. Vad i denna paragraf stadgas äger icke tillämpning, därest den försumlige för sin underlåtenhet är underkastad ansvar för tjänstefel. Straff för förseelse, som i 3 eller 4 mom. omförmäles, inträder icke, där den försumlige visar giltig ursäkt för sin underlåtenhet.

142 §.

Den, som ej behörigen fullgör vad honom enligt 18, 19, 23, 33 eller 34 §, 35 § 1 eller 2 mom., 40 a § 2 eller 3 mom., 42 § 2 mom., 42 § 4 mom. första stycket eller 47 § åligger, skall, där han ej för försummelsen är underkastad ansvar enligt 143 § 3 mom. eller för tjänstefel, böta tjugufem kronor. Vad nu sagts gälle ock om den, som ej behörigen fullgör vad honom åligger jämlikt förordnande, som meddelats enligt 35 § 4 mom. eller 42 § 4 mom. andra stycket eller 42 § 5 mom.

143 §.

1 mom. Har någon i självdeklaration eller därtill hörande handling eller i särskild uppgift angående renskötsel eller i upplysning, som i 32 § avses, mot bättre vetande lämnat oriktigt meddelande, som är ägnat att leda till frihet från taxering eller till för låg taxering, straffes med böter till belopp, som nedan sägs, eller fängelse i högst sex månader.

143 §.

1 mom. Har någon i självdeklaration eller därtill hörande handling eller i särskild uppgift angående renskötsel eller i upplysning, som i 32 § avses, mot bättre vetande lämnat oriktigt meddelande, som är ägnat att leda till frihet från taxering eller till för låg taxering, böte om det oriktiga meddelandet blivit vid taxeringen följt, högst fem gånger

Kungl. Maj:ts förslag:

Böter bestämmas, om det oriktiga meddelandet blivit vid taxeringen följt, *till* högst fem gånger den inkomst- och förmögenhetsskatt, som därigenom undandragits, och i annat fall *till* högst fem gånger den inkomst- och förmögenhetsskatt, som skulle hava undandragits, i händelse det oriktiga meddelandet blivit följt vid taxeringen, i vartdera fallet dock *till* minst *ett*hundra kronor. Därest det oriktiga meddelandet avsett förhållande, som utövat eller kunnat utöva inverkan allenast å taxering till kommunal inkomstskatt, *bestämmas böter*, om det oriktiga meddelandet blivit vid taxeringen följt, *till* högst tjugufem öre för varje skatteöre, som därigenom kommit att icke påföras den skattskyldige, och i annat fall *till* högst tjugufem öre för varje skatteöre, som icke skulle påförts den skattskyldige, därest det oriktiga meddelandet blivit följt vid taxeringen, i vartdera fallet dock *till* minst *ett*hundra kronor.

Har någon i virkesdeklaration eller därtill hörande handling eller i upplysning, som i 46 § avses, lämnat sådant oriktigt meddelande, som i första stycket sägs, böte, om det oriktiga meddelandet blivit vid taxeringen följt, högst en krona för varje tiotal kronor rotvärde, som därigenom icke blivit taxerat, och i annat fall högst en krona för varje tiotal kronor rotvärde, som icke skulle hava taxerats, i händelse det oriktiga meddelandet blivit följt vid taxeringen, i vartdera fallet dock minst *ett*hundra kronor.

Utskottets förslag:

den inkomst- och förmögenhetsskatt, som därigenom undandragits, och i annat fall högst fem gånger den inkomst- och förmögenhetsskatt, som skulle hava undandragits, i händelse det oriktiga meddelandet blivit följt vid taxeringen, i vartdera fallet dock minst *femtio* kronor. Därest det oriktiga meddelandet avsett förhållande, som utövat eller kunnat utöva inverkan allenast å taxering till kommunal inkomstskatt, *vare straffet böter*, om det oriktiga meddelandet blivit vid taxeringen följt, högst tjugufem öre för varje skatteöre, som därigenom kommit att icke påföras den skattskyldige, och i annat fall högst tjugufem öre för varje skatteöre, som icke skulle påförts den skattskyldige, därest det oriktiga meddelandet blivit följt vid taxeringen, i vartdera fallet dock minst *femtio* kronor.

Har någon i virkesdeklaration eller därtill hörande handling eller i upplysning, som i 46 § avses, lämnat sådant oriktigt meddelande, som i första stycket sägs, böte, om det oriktiga meddelandet blivit vid taxeringen följt, högst en krona för varje tiotal kronor rotvärde, som därigenom icke blivit taxerat, och i annat fall högst en krona för varje tiotal kronor rotvärde, som icke skulle hava taxerats, i händelse det oriktiga meddelandet blivit följt vid taxeringen, i vartdera fallet dock minst *femtio* kronor.

Kungl. Maj:ts förslag:

2 mom. Har oriktigt meddelande, varom i 1 mom. förmäles, icke lämnats mot bättre vetande, men har den som lämnat meddelandet vid dess avgivande gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, *straffes denne med böter, högst hälften av det belopp, vartill enligt 1 mom. i motsvarande fall högst må dömas, men lägst tjugufem kronor.*

3 mom. Den som uppsåtligen förleder annan till förseelse, som i 1 mom. sägs, eller vid utförande av förseelsen med råd eller dåd uppsåtligen hjälper, så att gärningen därigenom sker, straffes som vore han själv gärningsman. Detsamma gälle ock, om någon vid sådan förseelse i avsikt att bereda den skattskyldige vinning ej behörigen fullgjort skyldighet att meddela uppgift till ledning vid dennes taxering för inkomst eller förmögenhet eller virkestaxering.

4 mom. Straff enligt denna paragraf inträder icke för den, som av egen drift beriktigt det oriktiga meddelandet.

5 mom. Vad i 1, 2 och 3 mom. stadgas äger icke tillämpning, då den skyldige för sin förseelse är underkastad ansvar för tjänstefel.

Utskottets förslag:

2 mom. Har oriktigt meddelande, varom i 1 mom. förmäles, icke lämnats mot bättre vetande, men har den som lämnat meddelandet vid dess avgivande gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, *skall vad i 1 mom. stadgas hava motsvarande tillämpning; dock må böterna bestämmas till högst hälften av vad i nämnda mom. sägs, men likväl ej lägre än tjugufem kronor.*

144 §.

1 mom. Förseelse, som — — — allmän domstol.

Åtal jämlikt 141 § 1, 2 eller 3 mom. eller 143 § skall, då den deklara-tions- eller uppgiftsskyldige här i riket har hemortskommun, anhängiggöras vid den allmänna underrätt, inom vars domvärjo hemortskommunen är belägen, och eljest vid allmänna underrätten i den ort, där den taxering skall äga rum, för vilken deklara-tionen, uppgiften eller upplysningen skolat ligga till grund.

Förseelse, som — — — till åtal.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1935, dock att 141—143 §§ samt 144 § 1 mom. i deras förutvarande lydelse även därefter skola äga tillämpning i fråga om förseelser, som begåtts före nämnda dag.

---

2) att de likalydande motionerna 1:155 av herr Fredrik Ström m. fl. och II:420 av herr Wallén

m. fl., i den mån de icke besvarats genom vad utskottet under 1) hemställt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 2 maj 1935.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bärge i Katrineholm*, Björnsson, Jönsson*,¹ Nilsson i Landeryd, Wahlmark, friherre Lagerfelt, Lithander, Olsson i Ramsta, Ericson i Boxholm, Anderson i Norrköping, Hjalmarsson, Löfvander, Larsson i Örbyhus, Werner i Hultsfred, Heiding, Blomquist, Brännström i Skellefteå, Bergström i Hälsingborg* och Mårtensson.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

¹ Vid behandling av 54 § och följande paragrafer deltog herr Velande i stället för herr Jönsson.

Reservationer:

beträffande förslaget i sin helhet:

av herr *Lithander*, som anförde:

»Det föreliggande förslaget till ändring i vissa delar av taxeringsförordningen innebär vittgående förändringar i det hittillsvarande taxeringssystemet. Dessa förändringar äro av såväl principiell som praktisk art.

I förstnämnda hänseende är främst att framhålla självdeklarationens förändrade betydelse. Hittills har den skattskyldiges deklaration lagts till grund för taxeringsarbetet. Därest det visat sig, att anledning förelagat till antagande, att deklarationen varit i något hänseende oriktig, har taxeringsmyndigheten företagit en närmare undersökning, vilken kunnat leda till höjd taxering, eftertaxering och eventuellt dessutom åtal. Enligt propositionen skall en i princip motsatt metod införas. Genom en omfattande uppgiftsskyldighet angående andras förhållanden skall hos taxer-

ringsmyndigheterna samlas material angående de skattskyldigas inkomst och förmögenhet. Med resultatet av bearbetningen av detta material skall därefter självdeklarationen jämföras; stämman handlingarna inbördes, saknar självdeklarationen betydelse, men avviker deklarationen från de på annat sätt inhämtade uppgifterna, är självdeklarationen ett bevismedel om falskdeklaration. Förhållandet kan även så uttryckas, att deklarationen presumeras vara falsk till dess motsatsen visats. Icke förty skall deklarationen fortfarande avgivas på heder och samvete.

Vidare är att framhålla den i propositionen föreslagna nya princip, som kan anges sålunda, att medan hittills taxeringsarbetet och därmed sammanhängande uppgiftsskyldighet normalt avsett beskattningsåret men icke tiden därförinnan, så skall hädanefter även äldre års förhållanden bli föremål för taxeringsmyndigheternas granskningsarbete. Såsom utskottet självt framhållit synes det ofta vara för den skattskyldige svårt eller omöjligt att fullgöra en dylik uppgiftsskyldighet. Redan av denna grund bör ett sådant stadgande icke givas.

Av propositionen och det till grund för denna liggande sakkunnigförslaget framgår, huru man tänkt sig taxeringsarbetets praktiska utformning. De skattskyldigas deklarationer skola ordnas efter aktsystem. I varje akt skola därvid de deklarationer samlas, som år efter år avgivas av samma person. I akten skola anteckningar göras om den skattskyldiges personliga förhållanden samt om andra omständigheter, som kunna tjäna till ledning vid taxeringen. Där inläggas vidare de från olika håll insamlade uppgifterna rörande hans inkomst- och förmögenhetsförhållanden. I akten införas slutligen sammanställningar, bearbetningar och promemorior, uppgjorda med ledning av det från olika håll inkommande materialet. Ytterligare upplysningar erhållas genom de oavbrutet pågående bokföringsgranskningarna. Ärligen utväljas vissa inkomstgrupper, som göras till föremål för s. k. kategorigranskning. Därvid infordras från företagarna specificerade, fullständiga resultatredogörelser samt balansräkningar. Uppgifterna skola därvid vara så uppställda, att de även möjliggöra en ingående jämförelse mellan de skattskyldiga inbördes. Över resultatet uppgöras granskningspromemorior.

Såsom härav framgår skall en minutiös och fortlöpande kontroll anordnas över samtliga skattskyldiga och detaljerade uppgifter angående näringslivets olika förhållanden skola samlas i taxeringsmyndigheternas arkiv.

För att denna kontroll skall kunna genomföras fordras i första hand taxeringsorganisationens byråkratisering. Medan taxeringsväsendet hittills varit en medborgerlig uppgift, skall det i framtiden anförtros tjänstemän. Huru den nya organisationen i färdigt skick skall gestalta sig, uppgiver icke propositionen. De närmast förestående åtgärderna äro inrättandet av en särskild skattebyrå i finansdepartementet, anordnandet av ett centralt bokgranskningsorgan och anställandet av sakkunniga biträ-

den åt landskamrerarna. Att låta en ny byråkrati växa upp på ett dylikt konturlöst sätt synes ytterst betänkligt.

I syfte att erhålla ett fullständigt material angående de skattskyldigas förhållanden skall en utvidgning av uppgiftsskyldigheten genomföras. I första hand skola de skattskyldiga åläggas ökad specificationsplikt i deklarationsformuläret. Företagens uppgiftsskyldighet skall ävenledes undergå en väsentlig och utomordentligt betungande utökning. Ett allmänt åläggande skall införas för bokföringspliktiga att tillhandahålla sin bokföring, och detta ej blott för egen utan för annans taxering och till och med utan att något som helst skäl till åtgärden behöver angivas; företagaren skall ej ens hava rätt att fordra, att granskningen skall äga rum hos honom, även om han svårligen kan undvara sina böcker.

Vidare må nämnas att arbetsgivare skola ingiva — förutom vanliga löneuppgifter beträffande alla dem, till vilka avlöningar eller andra ersättningar i en eller annan form utbetalats — även, *tillsvidare efter anmanning*, huvudlöneuppgifter, innehållande utdrag ur bokföringen med avseende å vad som under varje särskilt konto må hava utgivits. Ytterligare skall rörelseidkare, som utbetalt ränta å gäld, därom lämna specificerade uppgifter; skyldigheten avser jämväl vanlig moraränta. Banker och liknande penninginstitut skola *kunna* förpliktigas att lämna uppgift rörande de personer, som hava medel innestående hos inrättningen, *varvid uppgifterna förutsättas komma att avse* samtliga personer, som åtnjutit ränteinkomst, överstigande visst angivet räntebelopp, eller vilkas tillnamn börjar på viss bokstav, eller vilka äro bosatta å viss ort, *eller liknande*. Dylik och *motsvarande* uppgiftsskyldighet måste uppenbarligen bliva en utomordentlig tunga för företagen.

Av principiell betydelse är den uppgiftsplikt, som ålagts icke bokföringsskyldiga rörelseidkare. Sådan person skall sålunda tillhandahålla taxeringsmyndigheten sina privata anteckningar rörande intäkter och utgifter inom rörelsen. Ehuru statsmakterna ansett sig icke kunna ålägga honom bokföringsskyldighet i bokföringslagen, skall en sådan skyldighet på en omväg här införas. Olika principer komma sålunda att gälla i samma hänseende på olika rättsområden. Någon hänsyn till anteckningarnas rent privata karaktär eller till exempel läkares diskretionsplikt har icke tagits.

Såsom förut nämnts skall den utvidgade uppgiftsskyldigheten avse jämväl äldre års förhållanden, ehuru det särskilt i fråga om icke bokföringspliktiga måste vara svårt om icke omöjligt att fullgöra ett sådant åläggande.

Att ålägga näringslivet en dylik allomfattande uppgiftsskyldighet är icke rimligt. Endast i den mån fråga är om egen taxering eller annans medverkan är erforderlig för utredning av ett visst misstänkt fall bör sådant biträde kunna begäras. Anses en mera ingående kontroll över icke bokföringspliktiga näringsidkare nödvändig, bör en sådan endast

anordnas på det sätt, att bokföringsskyldigheten utsträcket, enär eljest en skiljaktighet mellan olika lagar åstadkommes.

Jag vill ingalunda, att någon skall kunna undandraga sig sina skyldigheter gentemot stat eller kommun i föreliggande avseenden, men syftet med det föreliggande förslaget är skattemoralens förbättrande genom avskräckningsmetoden. En ständig fruktan för efterräkningar skall tvinga den skattskyldige att fullgöra deklarationsplikten.

Till sist må framhållas, att förslaget lägger extraordinära maktbefogenheter i administrativ myndighets hand. Redan för närvarande har samhället samma möjligheter att uppspåra och beivra falskdeklarationsbrott som andra brott. Därutöver äger den fiskaliska myndigheten befogenhet till omfattande kontrollåtgärder med avseende å misstänkta deklarationer utan motsvarighet inom andra samhällsområden. Det är ur rättssäkerhetssynpunkt äventyrligt att utvidga de administrativa organens maktmöjligheter över de enskilda medborgarna utan att samtidigt skapa effektiva garantier mot missbruk av deras myndighetsutövning.

Den revision av taxeringsväsendet, som bör vidtagas, måste gå i den riktning, som angives i de likalydande motionerna I: 324 av herr Reuterskiöld m. fl. och II: 572 av herr Lundell m. fl. vilka väckts i ämnet, och icke byggas på straffhot, kontrollåtgärder, inblandning i enskildas förhållanden och ett förkastligt och förlegat avskräckningssystem. Sådana metoder komme blott att skapa irritation och förbittring hos de skattskyldiga och undandraga staten det omistliga stödet av den allmänna opinionen i sin kamp mot falskdeklaranter. En reform skall avse att höja självdeklarationssystemets betydelse och anseende bland medborgarna och detta kan allenast vinnas genom att bibehålla dess karaktär av en till den enskildes hederskänsla vädjande uppgiftsplikt. Till vinnande härav måste en ökad rättssäkerhet åstadkommas. Det fordrar emellertid en omorganisation av taxeringsväsendet i enlighet med de linjer, som uppdragits i de likalydande motionerna I: 155 av herr Fredrik Ström m. fl. och II: 420 av herr Wallén m. fl.

Med hänvisning till vad nu sagts hemställer jag,

att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke kunnat av riksdagen bifallas, anhålla om förnyad utredning av de i propositionen berörda frågorna med beaktande av vad som anförts i de likalydande motionerna I: 324 av herr Reuterskiöld m. fl. och II: 572 av herr Lundell m. fl. samt i de ävenledes likalydande motionerna I: 155 av herr Fredrik Ström m. fl. och II: 420 av herr Wallén m. fl.»

beträffande 32 § 3 mom.:

av herrar Nilsson i Kristianstad, Jönsson, Nilsson i Landeryd, friherre Lagerfelt, Anderson i Norrköping, Larsson i Örbyhus och Brännström i Skellefteå, vilka anförde:

»Den i 32 § 3 mom. första stycket föreslagna skyldigheten för rörelseidkare, som ej fört handelsböcker, att efter anmaning av landskamrerare tillhandahålla av rörelseidkaren förda anteckningar rörande intäkter och utgifter inom rörelsen jämte därtill hörande handlingar, innebär, att nämnda rörelseidkare i nu berörda hänseende likställas med rörelseidkare, vilka äro bokföringspliktiga eller vilka, utan att sådan skyldighet förelegat, likväl fört handelsböcker. Då de i bokföringslagen stadgade föreskrifterna ansetts böra gälla allenast i fråga om vissa slag av rörelseidkare, synes i konsekvens härmed samma princip böra tillämpas i taxeringsförordningen, vilket även hittills varit förhållandet. Ett avsteg från denna princip skulle givetvis eljest kunna leda till, att en bestämmelse sådan som den nu föreslagna komme att framtvunga en bokföringskyldighet, som går längre än nämnda lag föreskriver och som icke ansetts vara erforderlig vid samma lags tillkomst. Härtill kommer, att en rörelseidkare, som ej fört handelsböcker och ej heller är lagligen pliktig därtill, icke har skyldighet att under viss tid förvara sina anteckningar och handlingar angående rörelsen. Starka betänkligheter måste därför även resas mot den föreslagna bestämmelsen, att en rörelseidkare, som ej fört handelsböcker och ej varit lagligen skyldig därtill, vid försummelse att efterkomma landskamrerarens anmaning i förevarande fall, likväl skall, liksom i fråga om bokföringspliktig rörelseidkare, kunna föreläggas genom vite att tillhandahålla sina anteckningar och handlingar. Vid nu angivna förhållande och då departementschefen i sitt yttrande till statsrådsprotokollet beträffande denna fråga vitsordat, att värdet av den föreslagna ändringen ofta torde komma att visa sig icke vara så stort, samt sålunda taxeringstekniska skäl knappast kunna anföras till stöd för en bestämmelse av ifrågavarande innebörd, ha vi ansett, att utskottet bort med nu anförda motivering hemställa,

att riksdagen måtte besluta att 32 § 3 mom. i förslaget till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379) skall hava följande lydelse:

3 mom. Skattskyldig, som under beskattningsåret enligt lag varit skyldig föra handelsböcker eller, utan att sådan skyldighet förelegat, likväl fört dylika böcker i av honom bedriven rörelse, åligger att efter anmaning av landskamrerare, i den utsträckning denne prövar nödigt, till-

handahålla sin bokföring med därtill hörande handlingar för granskning, varom förmäles i 79 och 93 §§.

Vad nu — — — och handlingar.»

beträffande 35 § 4 mom.:

av herrar Jönsson, Nilsson i Landeryd, friherre Lagerfelt, Anderson i Norrköping och Larsson i Örbyhus, vilka anförde:

»Beträffande den föreslagna bestämmelsen rörande utvidgning av kontrollen över bankräntor och banktillgodohavande hava vissa länsstyrelser i sina yttranden över detta förslag antingen avstyrkt en utvidgning av den nu gällande uppgiftsplikten på förevarande område eller ock ställt sig tveksamma mot densamma under framhållande av, att den föreslagna reformen måhända ej skulle medföra de resultat, som motsvarade det därmed förenade arbetet. Med hänsyn till banklagens bestämmelser om banksekretessen och de svårigheter, som skulle möta för bankerna att fullgöra de föreslagna åtgärderna, hava även svenska bankföreningens styrelse, bank- och fondinspektionen, svenska sparbanksföreningens styrelse och sparbanksinspektionen hyst betänkligheter mot förslaget. Även om en förbättrad kontroll på detta område kan vara av behovet påkallad, anse vi det vara nödvändigt, att begränsa uppgiftsskyldigheten på sådant sätt, att icke arbetet för penninginrättningarna med uppgifternas tillhandagående blir alltför betungande liksom även att det blir möjligt för taxeringsmyndigheterna att effektivt utnyttja det erhållna materialet. Då de betänkligheter mot det föreliggande förslaget, som framställts i vissa av de avgivna yttrandena, synas vara förtjänta av beaktande, och då det torde kunna förväntas att genom den förstärkning i taxeringsorganisationen, som i propositionen föreslagits och vilket förslag även av utskottet biträtts, det skall bliva möjligt att redan med tillämpning av nu gällande bestämmelser på förevarande område utöva en bättre kontroll över de skattskyldigas banktillgodohavanden än hittills varit möjligt, anse vi att, intill dess närmare erfarenheter vunnits om verkningarna härav, det bör anstå med genomförandet av den nu föreslagna reformen.

Vi hava alltså ansett, att utskottet bort med nu anförda motivering hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att 35 § 4 mom. i förslaget till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379) skall utgå.»

beträffande 54 §:

av herrar Nilsson i Landeryd, friherre Lagerfelt, Anderson i Norrköping, Larsson i Örbyhus, Brännström i Skellefteå och Velande, vilka anförde:

»I fråga om skattskyldigs plikt att lämna medverkan till ledning för egen taxering har kammarrätten i sitt över de sakkunnigas förslag afgivna yttrande — efter att hava erinrat, att det enligt gällande lagstiftning föreligger en obegränsad plikt att efter anmaning meddela erforderliga upplysningar i nämnda hänseende, såvitt angår beskattningsåret — i fråga om den nu föreslagna utvidgningen av uppgiftsplikten till att även omfatta förhållanden, som hava betydelse för påförande av eftertaxering, ansett sig icke kunna biträda detta förslag samt till stöd här för anförde följande: 'Kammarrätten vill göra gällande, att de i deklarationen lämnade uppgifterna, därest icke sannolika skäl för deras oriktighet äro för handen, böra anses vara med sanningen överensstämmande och att — under nämnda förutsättning — taxeringsmyndigheternas uppgift bör vara att pröva, i vad mån den skattskyldiges på deklarationsuppgifterna grundade anspråk äro med gällande skatteförfattningar överensstämmande, givetvis med rätt och skyldighet att granska i deklarationen möjligen förekommande värderingar och uppskattningar. Och det bör enligt kammarrättens mening anses självfallet, att då en taxering vunnit laga kraft, vilket i regeln blir fallet vid taxeringsårets utgång, den skattskyldige bör vara fri från andra till beskattningsåret hänförliga förpliktelser än dem, som åvila honom i följd av den åsatta taxeringen, försåvitt icke skäl av övertygande art giva vid handen, att han gjort sig skyldig till sådant oriktigt meddelande eller sådan underlåtenhet, som bör föranleda eftertaxering. Om de sakkunnigas förslag beträffande taxeringsorganisationens förstärkning, ökad uppgiftsskyldighet m. m., genomföras i den omfattning kammarrätten ansett sig kunna biträda desamma, torde det kunna förväntas, att beskattningsnämnderna i högre grad än hittills varit förhållandet bliva i tillfälle att kontrollera riktigheten av de skattskyldigas deklarationer. Att under sådana förhållanden vid uppkommen fråga om eftertaxering försätta en skattskyldig i en sämre processuell ställning än som för närvarande gäller synes icke överensstämma med rättvisa och billighet.'

I anslutning till vad kammarrätten i nu förevarande hänseende anförde, ha vi ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att 54 § i förslaget till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379) skall utgå.»

beträffande 79 § 3 mom.:

av herrar *Nilsson* i Landeryd, friherre *Lagerfelt*, *Anderson* i Norrköping, *Larsson* i Örbyhus och *Velander*, vilka anförde:

»Mot de förslag till ändrade bestämmelser rörande bokgranskning, som propositionen innefattar, har utskottet icke funnit skäl till annan erinran än att, där den skattskyldige det begär, skall granskningen verkställas hos honom. Då den bokföringspliktige är ansvarig för sina handelsböcker och därtill hörande handlingar och då det givetvis kan vara förenat med betydande besvär och olägenheter för en rörelseidkare att även under en kortare tid undvara nämnda handlingar, synes det rimligt, att en av honom framställd begäran, att granskningen skall ske hos honom, tillmötesgås. Givet är, att det även torde i hög grad underlätta arbetet för den, som skall verkställa granskningen, om denne har möjlighet att samråda direkt med den, som omhänderhaft bokföringen. Härigenom torde granskningsarbetet även kunna ske mera snabbt och smidigt än om detsamma skall behöva avbrytas för inhämtande av upplysningar i ett eller annat avseende från rörelseidkaren. Med hänsyn härtill och då några föreskrifter icke lämnats, vem som skall hava ansvaret för rörelseidkarens handelsböcker och handlingar under transporten mellan dennes boningsort och den plats, där granskningen eljest skall äga rum, ävensom under den tid handlingarna förvaras hos granskaren, anse vi att utskottet bort med nu anförda motivering hemställa,

att riksdagen måtte med bifall i övrigt till utskottets hemställan besluta, att 79 § i förslaget till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379) skall hava följande lydelse:

79 §.

1 mom. Finner taxeringsnämndens — — — dylik granskning. Därvid skall den skattskyldiges deklaration med tillhörande handlingar överlämnas.

På landskamreraren — — — fall utses. Så snart — — — deklarationen återställs.

Vad i — — — rederiets bokföring.

2 mom. Anser taxeringsnämndens ordförande anledning föreligga att för ändamål, som i 35 § 3 mom. sägs, granskning av där omförmäld rörelseidkares bokföring äger rum, framställs begäran härom hos vederbörande landskamrerare, vilken har att vidare förfara på sätt i 1 mom. sägs. Framkommer vid granskningen upplysningar av beskaffenhet att kunna antagas inverka å annan taxeringsnämnds taxeringsåtgärd, skall

landskamreraren föranstalta om underrättelse härom till ordföranden i denna nämnd.

3 mom. Granskning, som i denna paragraf avses, skall såvitt möjligt ske på sådant sätt och på sådan tid att den icke förorsakar hinder i verksamheten för den, vars bokföring är föremål för granskningen. Där han det begär, skall granskningen verkställas hos honom. Hava handelsböcker eller andra handlingar överlämnats för granskningen, skola de så fort ske kan återställas. Meddelande om resultatet av granskningen skall snarast lämnas den, vars bokföring varit föremål för granskningen.»

beträffande 143 §:

av herrar *Bärg* i Katrineholm, *Björnsson*, *Wahlmark*, *Ericson* i Boxholm, *Hjalmarsson*, *Werner* i Hultsfred, *Blomquist*, *Bergström* i Hälsingborg och *Mårtensson*, vilka anfört, att de ansett

dels att utskottets yttrande beträffande *ansvarsbestämmelserna* (efter det stycke å sid. 38, som slutar med orden »skola bevaras under längre tid») bort hava nedan angivna lydelse:

»Samtliga över förslaget hörda myndigheter och korporationer med undantag av länsstyrelsen i Uppsala län och Skånes handelskammare hava antingen tillstyrkt införande av urbota straff för falskdeklaration eller lämnat förslaget om fängelsestraff utan erinran, därvid dock länsstyrelserna i Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län uttalat viss tvekan i fråga om lämpligheten av fängelsestraff. I likhet med 1929 års bevillningsutskott har även utskottet funnit sig böra förorda, att i straffskalan för oriktig deklaration, som avgivits mot bättre vetande, införes fängelse. Utskottet finner det nämligen vara av betydelse, att detta brotts allvarliga karaktär fastslås, och den allmänna uppfattningen härom kommer säkerligen att påverkas av att fängelse kan följa som straff.

Utskottet har ansett sig kunna utgå från att fängelse som straffpåföljd kommer att inträda endast i de fall, där brottets art är av särskilt allvarlig natur eller vid upprepat brott. Enligt 1 § 1 mom. förordningen den 8 juni 1923 om straff för olovlig varuinförsel utgår straff för sådan införsel, om den sker i större omfattning eller yrkesmässigt, med böter från och med fyra till och med tio gånger beloppet av tullavgiften, dock minst 100 kronor eller fängelse i högst ett år. Motsvarighet till den kombination av normerat bötesstraff och fängelse Kungl. Maj:ts förslag innebär saknas sålunda icke i vår lagstiftning.

Den föreslagna (= utskottet sid. 38 rad 19) — — — giltig ursäkt.»

dels ock att utskottet bort med nu anförda motivering hemställa,

att riksdagen måtte med bifall i övrigt till utskottets hemställan besluta, att 143 § i förslaget till för-

ordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379) skall hava följande lydelse:

143 §.¹

1 mom. Har någon i självdeklaration eller därtill hörande handling eller i särskild uppgift angående renskötsel eller i upplysning, som i 32 § avses, mot bättre vetande lämnat oriktigt meddelande, som är ägnat att leda till frihet från taxering eller till för låg taxering, straffes med böter till belopp, som nedan sägs, eller fängelse i högst sex månader.

Böter bestämmas, om det oriktiga meddelandet blivit vid taxeringen följt, till högst fem gånger den inkomst- och förmögenhetsskatt, som därigenom undandragits, och i annat fall till högst fem gånger den inkomst- och förmögenhetsskatt, som skulle hava undandragits, i händelse det oriktiga meddelandet blivit följt vid taxeringen, i vartdera fallet dock till minst *femtio* kronor. Därest det oriktiga meddelandet avsett förhållande, som utövat eller kunnat utöva inverkan allenast å taxering till kommunal inkomstskatt, bestämmas böter, om det oriktiga meddelandet blivit vid taxeringen följt, till högst tjugufem öre för varje skatteöre, som därigenom kommit att icke påföras den skattskyldige, och i annat fall till högst tjugufem öre för varje skatteöre, som icke skulle påförts den skattskyldige, därest det oriktiga meddelandet blivit följt vid taxeringen, i vartdera fallet dock till minst *femtio* kronor.

Har någon i virkesdeklaration eller därtill hörande handling eller i upplysning, som i 46 § avses, lämnat sådant oriktigt meddelande, som i första stycket sägs, böte, om det oriktiga meddelandet blivit vid taxeringen följt, högst en krona för varje tiotal kronor rotvärde, som därigenom icke blivit taxerat, och i annat fall högst en krona för varje tiotal kronor rotvärde, som icke skulle hava taxerats, i händelse det oriktiga meddelandet blivit följt vid taxeringen, i vartdera fallet dock minst *femtio* kronor.

2 mom. Har oriktigt meddelande, varom i 1 mom. förmäles, icke lämnats mot bättre vetande, men har den som lämnat meddelandet vid dess avgivande gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, straffes denne med böter, högst hälften av det belopp, vartill enligt 1 mom. i motsvarande fall högst må dömas, men lägst tjugufem kronor.

3 mom. Den som uppsåtligen förleder annan till förseelse, som i 1 mom. sägs, eller vid utförande av förseelsen med råd eller dåd uppsåtligen hjälper, så att gärningen därigenom sker, straffes som vore han själv gärningsman. Detsamma gälle ock, om någon vid sådan förseelse i avsikt att bereda den skattskyldige vinning ej behörigen fullgjort skyldighet att meddela uppgift till ledning vid dennes taxering för inkomst eller förmögenhet eller virkestaxering.

¹ Kursiveringar utmärka avvikelser från Kungl. Maj:ts förslag.

4 mom. Straff enligt denna paragraf inträder icke för den, som av egen drift beriktigat det oriktiga meddelandet.

beträffande ikraftträdandet:

av herrar Nilsson i Kristianstad, Nilsson i Landeryd, friherre Lagerfelt, Anderson i Norrköping, Larsson i Örbyhus, Heiding, Brännström i Skellefteå och Velandér, vilka anförde:

»I propositionen har föreslagits, att förordningen skall träda i kraft den 1 juli 1935, dock att 141—143 §§ samt 144 § 1 mom. i deras förutvarande lydelse även därefter skola äga tillämpning i fråga om förseelser, som begåtts före nämnda dag. Detta förslag föranleder icke till annan erinran än att, då i regel en författning icke bör erhålla retroaktiv verkan, bör denna princip även gälla beträffande det nu föreliggande förslaget, vilket därför bör träda i kraft först från och med nästa taxeringsår eller från och med den 1 januari 1936.

Vi hava alltså ansett, att utskottet bort med nu anförda motivering hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till motionen I: 325 av herr Fredrik Ström i nu berörda del, besluta, att bestämmelsen om ikraftträdandet i förslaget till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379) skall hava följande lydelse:

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1936, dock att 141—143 §§ samt 144 § 1 mom. i deras förutvarande lydelse även därefter skola äga tillämpning i fråga om förseelser, som begåtts före nämnda dag.»

beträffande motiveringen:

av herr Anderson i Norrköping mot vissa delar av utskottets motivering.